

Nemzetgazdasági Minisztérium

NAGY MÁRTON

A BÉR ÉS A TERMELÉKENYSÉG KAPCSOLATA

TERMELÉKENYSÉGI KONFERENCIA

2025. május 26.

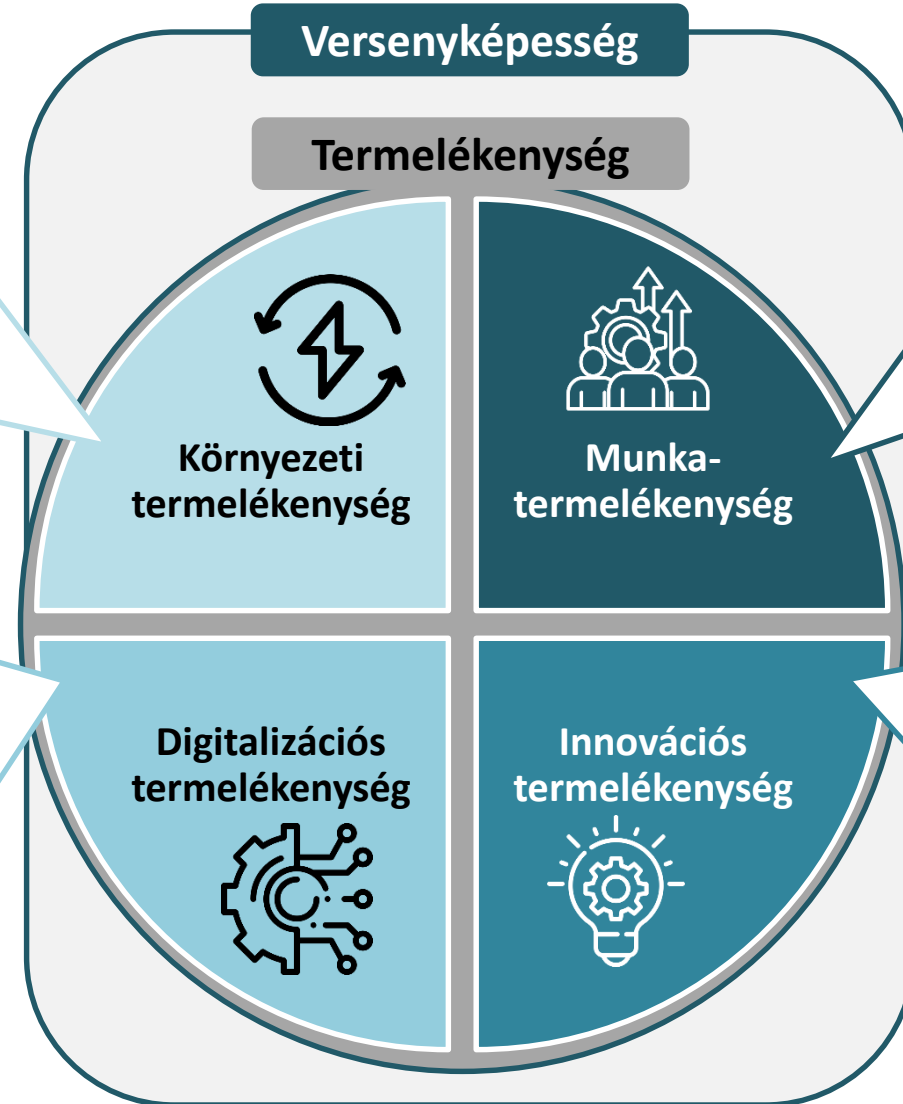
- I. Kiemelt cél a magyar gazdaság termelékenységének növelése**
- II. Az egészséges ütemű béremelkedés képes növelni a termelékenységet

A MAGYAR TERMELÉKENYSÉG IDŐBELI ALAKULÁSA ÉS NEMZETKÖZI ÖSSZEHASONLÍTÁSA

TÖBB DIMENZIÓ MENTÉN IS VIZSGÁLHATÓ

Megmutatja, hogy az országok, vagy egyes vállalatok **mekkora hozzáadott értéket képesek előállítani a végesnek tekinthető környezeti erőforrások (energia), illetve a környezetterhelés függvényében.** A zöld és fenntarthatósági célok elérése, illetve az energiafüggőség csökkentése miatt egyre nő a fontossága.

A digitalizáció lehetőséget teremt a működési folyamatok hatékonyságának növelésére, támogatja az erőforrás-felhasználás optimalizálását és az adatalapú döntéshozatalt. Mérhető az infrastruktúra fejlettsége, a munkavállalók digitális képzettsége, vagy az **egyes technológiák vállalati alkalmazása mentén is.**

Megmutatja, hogy egy munkavállaló mekkora **hozzáadott értéket** termel egy időszak alatt, a **foglalkoztatottak számára vagy a ledolgozott órákra vetítve számítják.** A mutatót jelentősen befolyásolja a munkavállalók képzettsége, tudása, kompetenciái.

Kifejezi, hogy az innovációra fordított erőforrásokat milyen mértékben tudja eredményes, piacképes újításokká alakítani egy vállalat, vagy ország. Fontos bemeneti elemei az **innovációval aktívan foglalkozó vállalatok aránya, a K+F ráfordítások, a szellemi tulajdont képező termékekbe történő beruházások.**

A MAGYAR TERMELÉKENYSÉG MINDEN DIMENZIÓ MENTÉN TOVÁBB FEJLESZTENDŐ

Munkatermelékenység

A magyar munkaóra alapú termelékenység a régióban átlagos, de **az EU átlagának csak 70,1 százalékán állt 2023-ban**. A mutató a 2010-es évek második felétől dinamikusan emelkedett, azonban az elmúlt években lelassult növekedése. A munkatermelékenység terén **jelentős eltérések vannak iparáganként** és erősen megmutatkozik **a magyar gazdaság dualitása is: a nagyvállalatok több, mint kétszer termelékenyebbek a kkv-knál, a külföldi tulajdonú vállalatok pedig a hazai tulajdonúaknál.**

Innovációs termelékenység

A kulcsfontosságú mutatók terén – például GDP-arányos K+F ráfordítások, innovatív vállalkozások aránya – **Magyarország jelentősen elmarad az EU átlagától**. A GDP-arányos K+F kiadások az elmúlt években csökkenő trendet mutattak, a vállalati szektor ráfordításai jelentősen visszaestek a háború és az energiaválság miatt.

Digitalizációs termelékenység

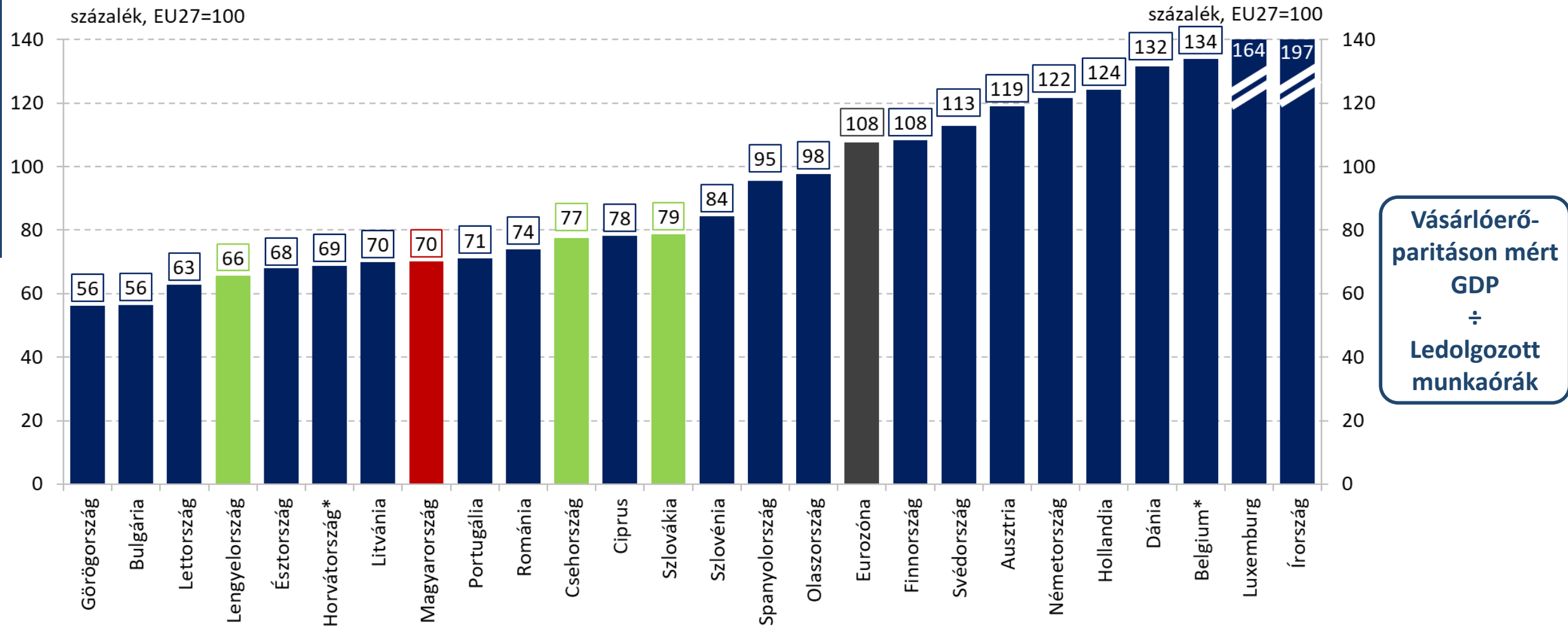
A magyar **digitális infrastruktúra fejlettsége EU-s összehasonlításban több mutató mentén is átlagon felülinek mondható**, azonban az infrastruktúra kihasználásában jelentős tér mutatkozik a fejlődésre. A **magyar kkv-k 43 százalékának nagyon alacsony a digitális intenzitása**, ami a legkedvezőtlenebb értékek közé tartozik az EU-ban.

Környezeti termelékenység

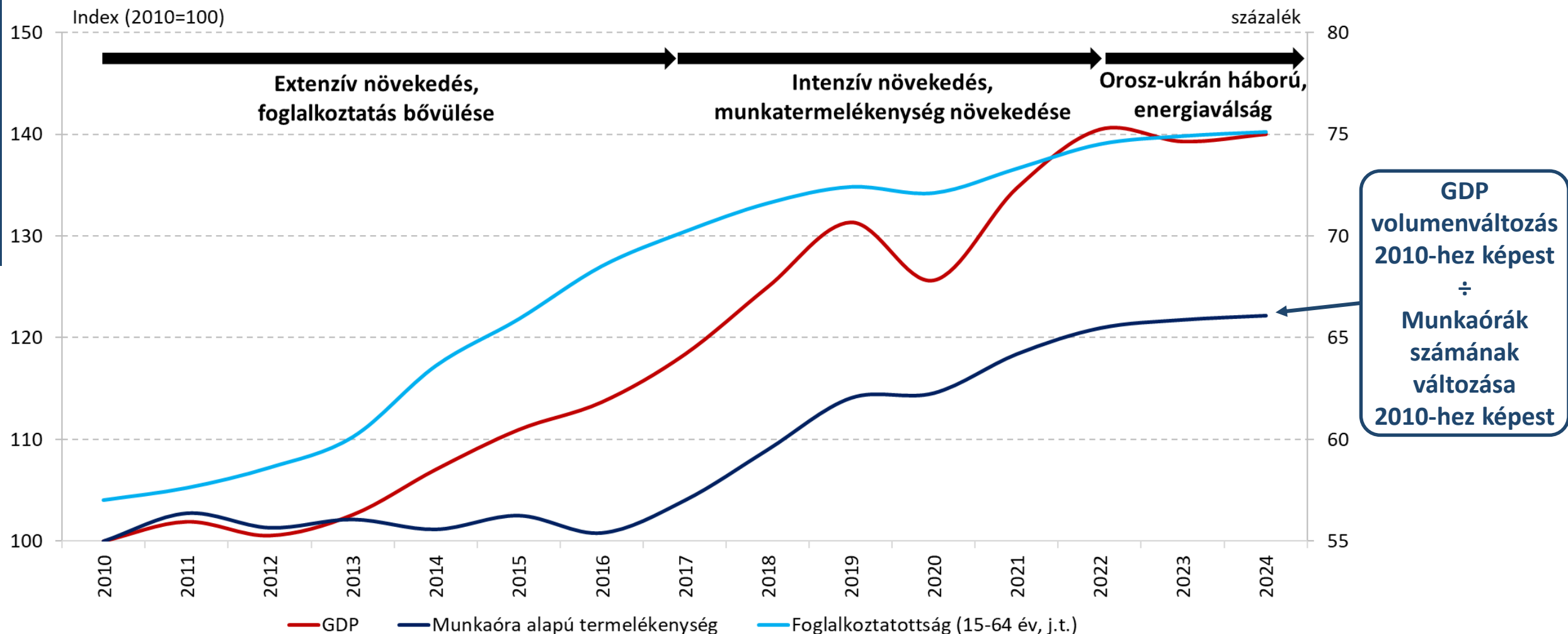
A **fő energia- és erőforrás-termelékenységi mutatók tekintetében Magyarország az EU hátsó középmezőnyében** helyezkedik el, az energaintenzív ágazatok teljesítménye jelentősen csökkent az energiaválság hatására. **A zöld átmenet, az ellátásbiztonság és a megfizethetőség trilemmájának kezelése és az energiahatékonyság növelése** kiemelt fontosságú.

MAGYARORSZÁG MUNKATERMELÉKENYSÉGE AZ EU-N BELÜL AZ ALSÓ-KÖZÉPMEZŐNYBE TARTOZIK, A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI RÉGIÓBAN ÁTLAGOSNAK MONDHATÓ

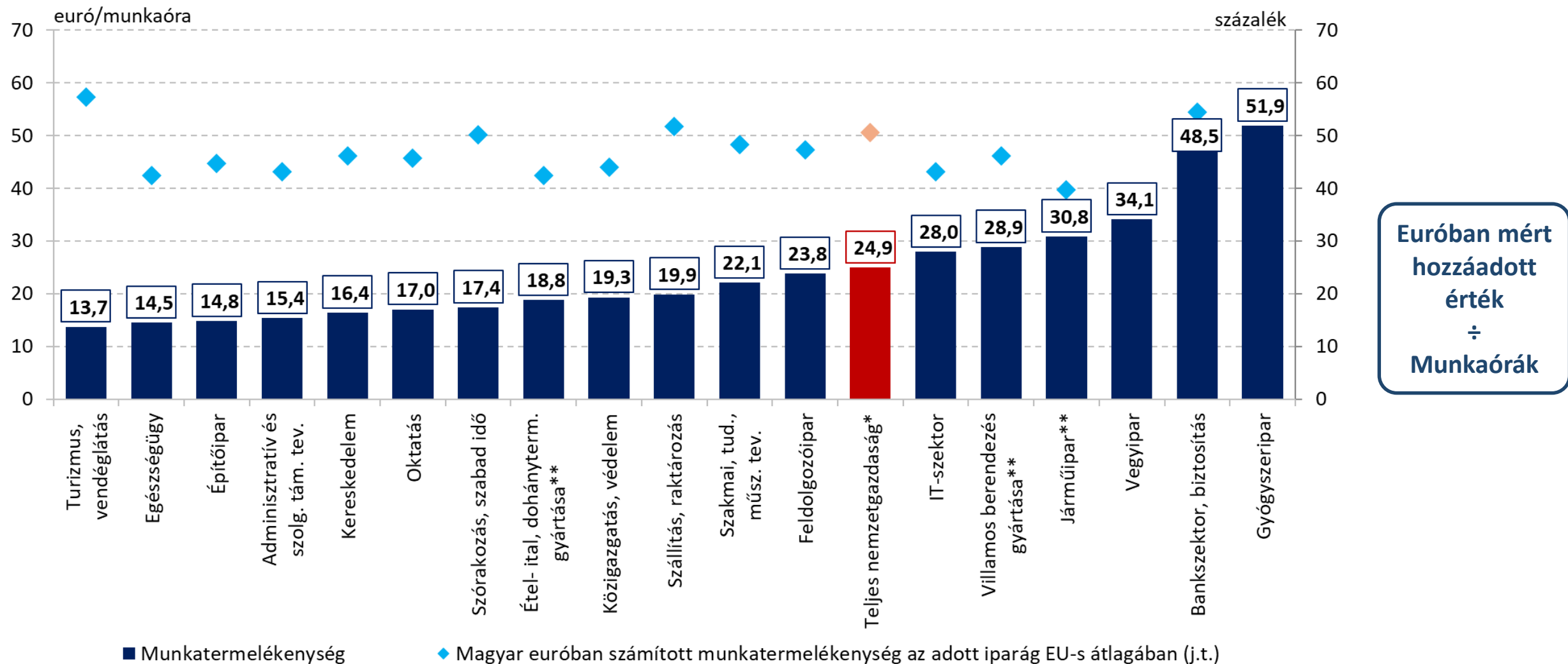
A munkaóra alapú termelékenység az EU tagállamaiban az EU átlagához képest (vásárlóerő-paritáson, 2023)

A 2010-ES ÉVEK ELEJÉN EXTENZÍV, A MÁSODIK FELÉTŐL INTENZÍV NÖVEKEDÉS VOLT A MEGHATÁROZÓ MAGYARORSZÁGON, MELY LEASSULT A HÁBORÚ ÉS AZ ENERGIAVÁLSÁG MIATT

A GDP, a munkaóra alapú termelékenység és a foglalkoztatotti létszám változása 2010 óta Magyarországon (2010-2024)

AZ ÁGAZATOK KÖZÖTT JELENTŐS ELTÉRÉSEK LÁTHATÓAK A MUNKATERMELÉKENYSÉGBEN MAGYARORSZÁGON, JELLEMZŐEN MINDEGYIK ELMARAD AZ EU-S ÁTLAGTÓL

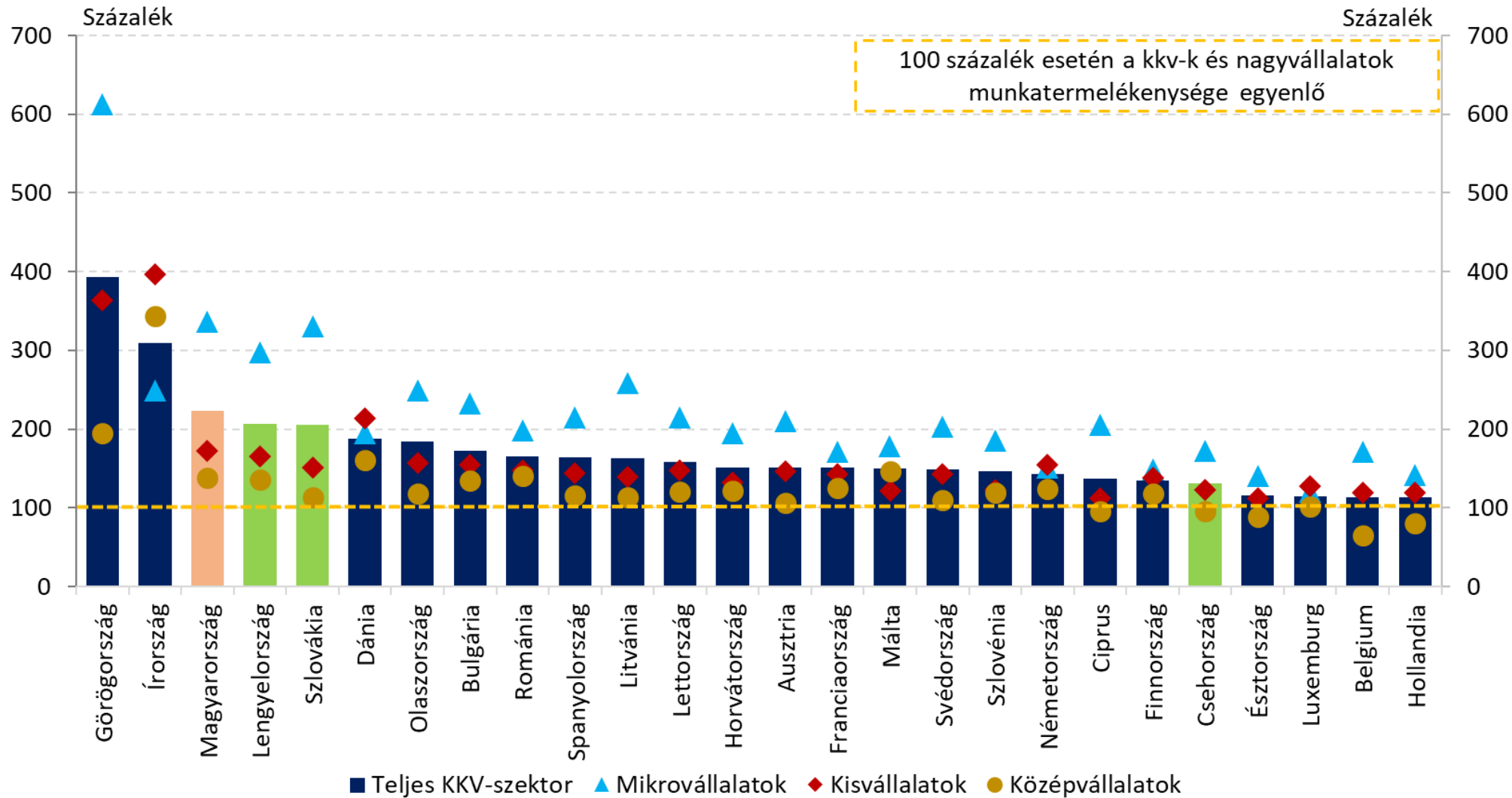
A munkaóra alapú termelékenység egyes ágazatok esetében Magyarországon (2023)

Forrás: Eurostat

Megjegyzés:*a teljes nemzetgazdaságnál a GDP szerepel hozzáadott érték helyett.

** 2022-es százalékos arányszám. A vegy- és gyógyszeriparra nincs EU-s iparági átlag.

A MAGYAR NAGYVÁLLALATOK ÉS KKV-K MUNKATERMELÉKENYSÉGE KÖZÖTT TÖBB, MINT KÉTSZERES A KÜLÖNBSÉG, EZ AZ EGYIK LEGNAGYOBB AZ EU-BAN

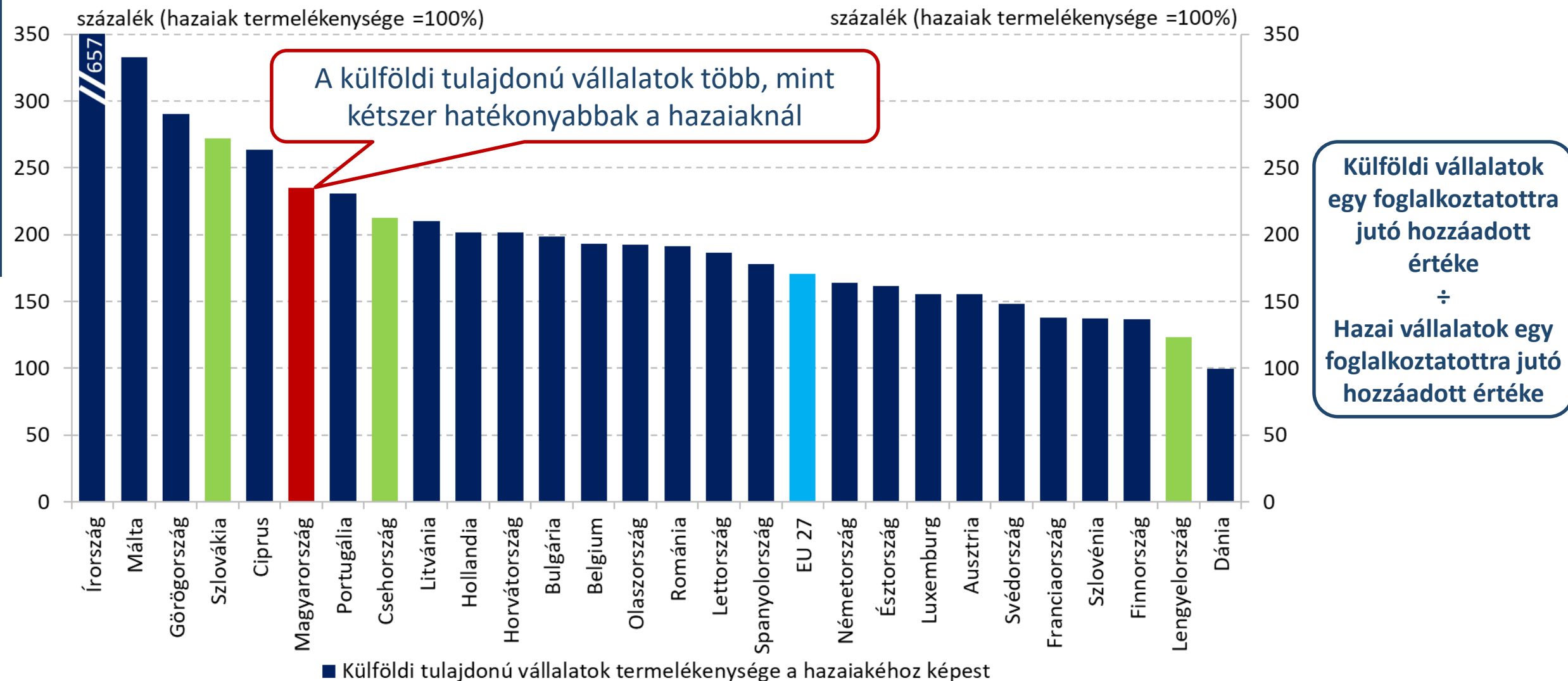

A mikro-, kis-, középvállalatok és a nagyvállalatok közötti munkatermelékenység-eltérés az EU-ban (2022)

Forrás: Eurostat

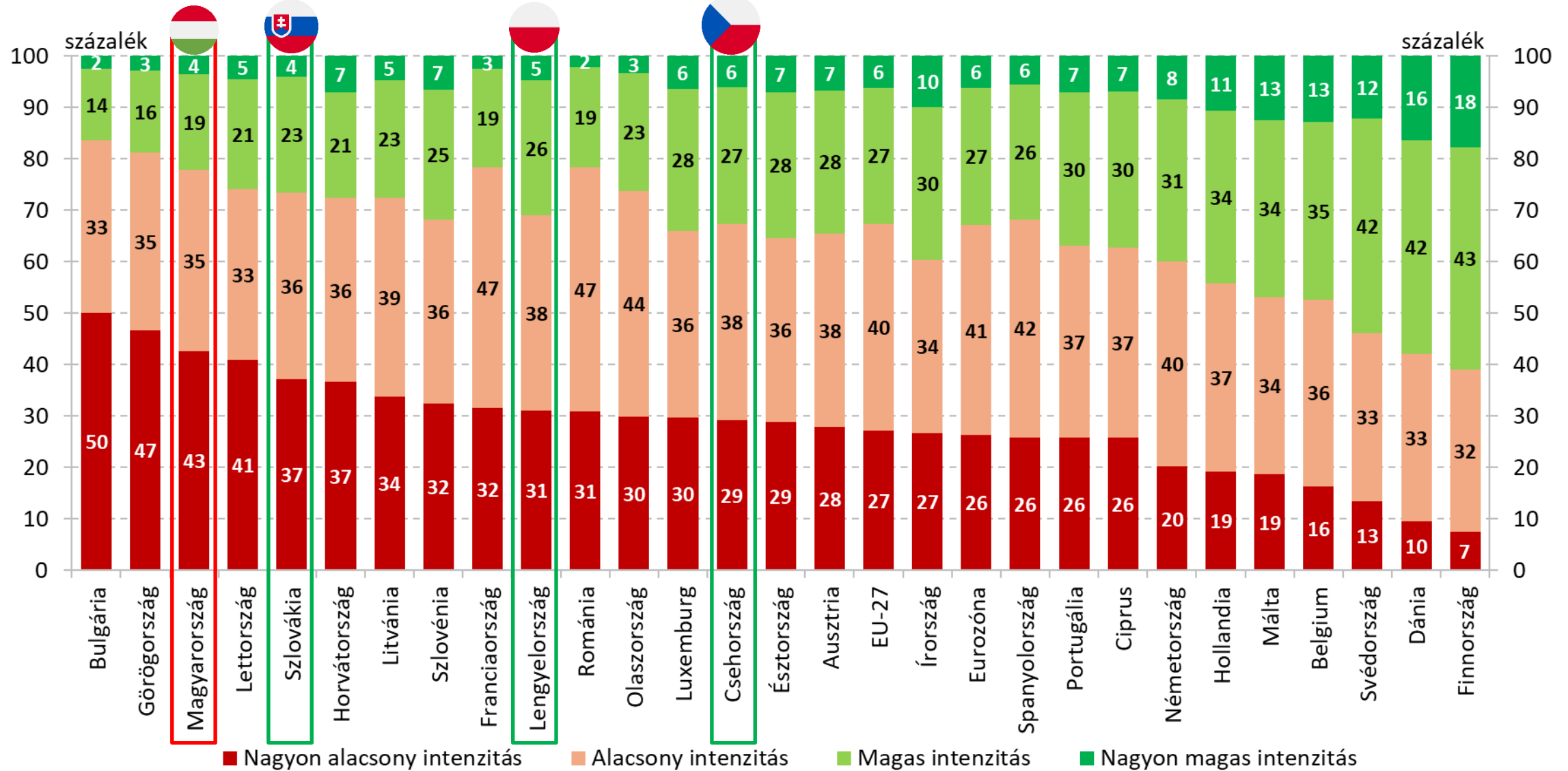
Megjegyzés: B-S nemzetgazdasági ágak, kivéve O és S94. Ciprus és Portugália nélkül. A vállalkozások létszám alapján kerültek besorolásra.

A MUNKATERMELÉKENYSÉG A TULAJDONOSI HÁTTÉR ALAPJÁN IS JELENTŐS KÜLÖNBSÉGEKET MUTAT MAGYARORSZÁGON

A külföldi tulajdonú vállalatok munkatermelékenysége a hazaiakéhoz képest az EU tagállamaiban (2022)

A MAGYAR KKV-K DIGITÁLIS INTENZITÁSA ALACSONY EU-S ÖSSZEHAISONLÍTÁSBAN

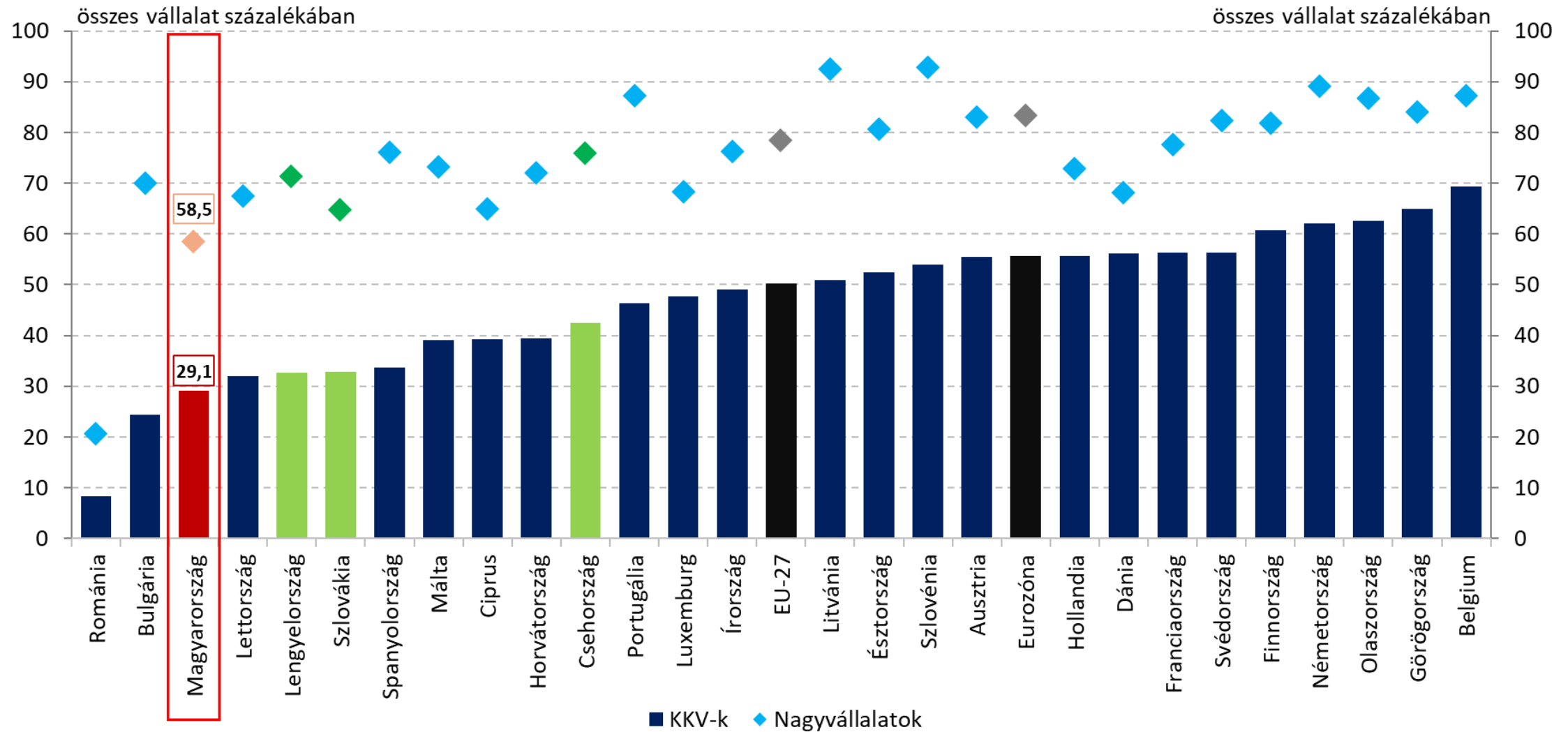

A kkv-szektor* vállalatainak megoszlása digitális intenzitás szerint az EU tagállamaiban (2024)

Forrás: EC DESI, Eurostat

*Megjegyzés: Az adat a legalább 10 főt foglalkoztató vállalatokra vonatkozik, a vállalatok létszám alapján kerültek besorolásra.

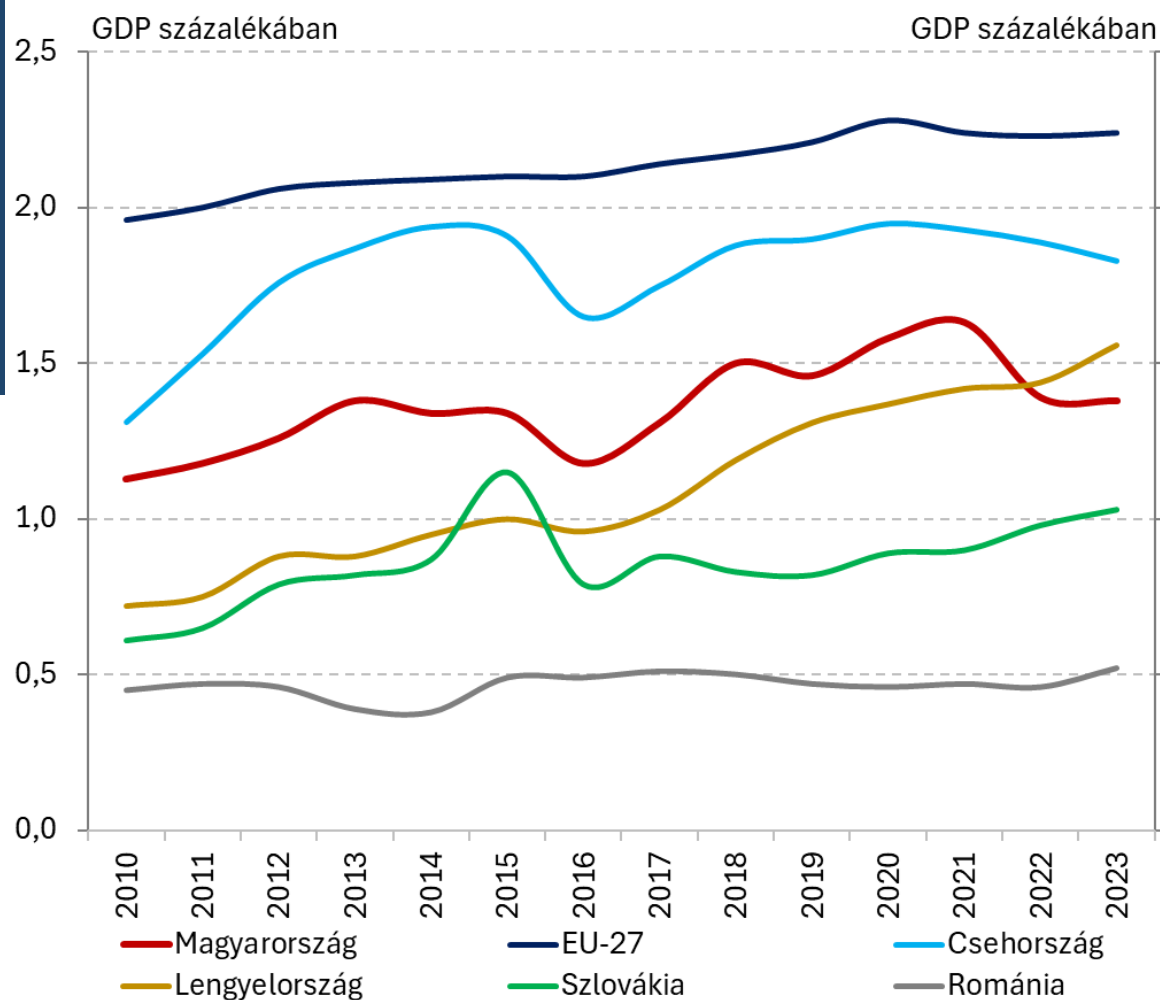
AZ INNOVÁCIÓVAL AKTÍVAN FOGLALKOZÓ VÁLLALATOK ARÁNYA MIND A KKV-K, MIND A NAGYVÁLLALATOK KÖZÖTT MAGYARORSZÁGON AZ EGYIK LEGALACSONYABB AZ EU-BAN

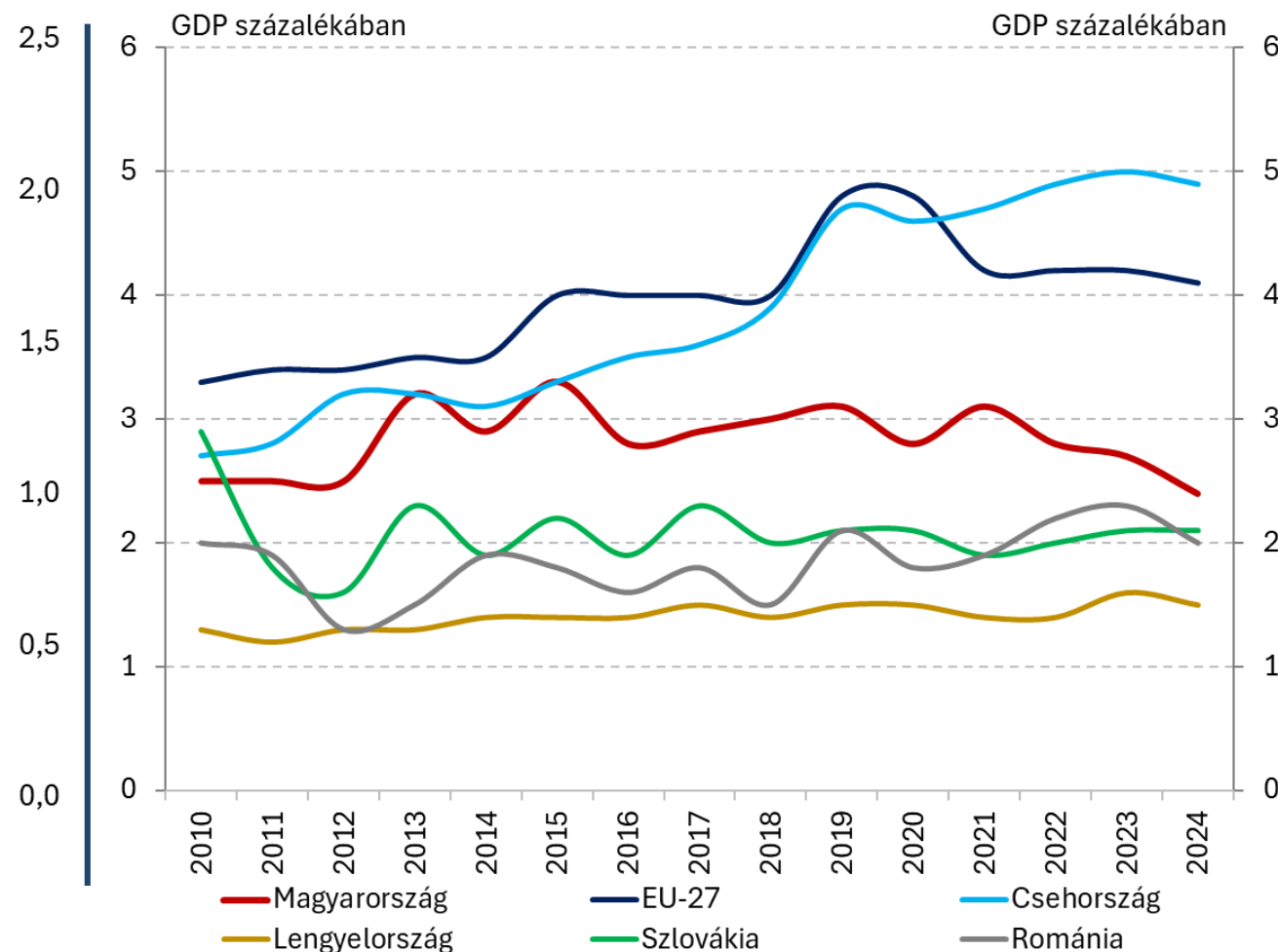
A 2020 és 2022 között innovációs tevékenységet folytató vállalkozások aránya az EU tagállamaiban vállalatméret szerint

Forrás: Community Innovation Survey 2022, Eurostat
Megjegyzés: Az adat a legalább 10 főt foglalkoztató vállalatokra vonatkozik, a vállalatok létszám alapján kerültek besorolásra. B-M73 nemzetgazdasági ágazatok.

AZ INNOVÁCIÓS TERMELÉKENYSÉG SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZÓ MAGYAR MUTATÓK A RÉGIÓS KÖZÉPMEZŐNYBE TARTOZNAK, DE TRENDJÜK CSÖKKENŐ VOLT AZ ELMÚLT ÉVEKBEN

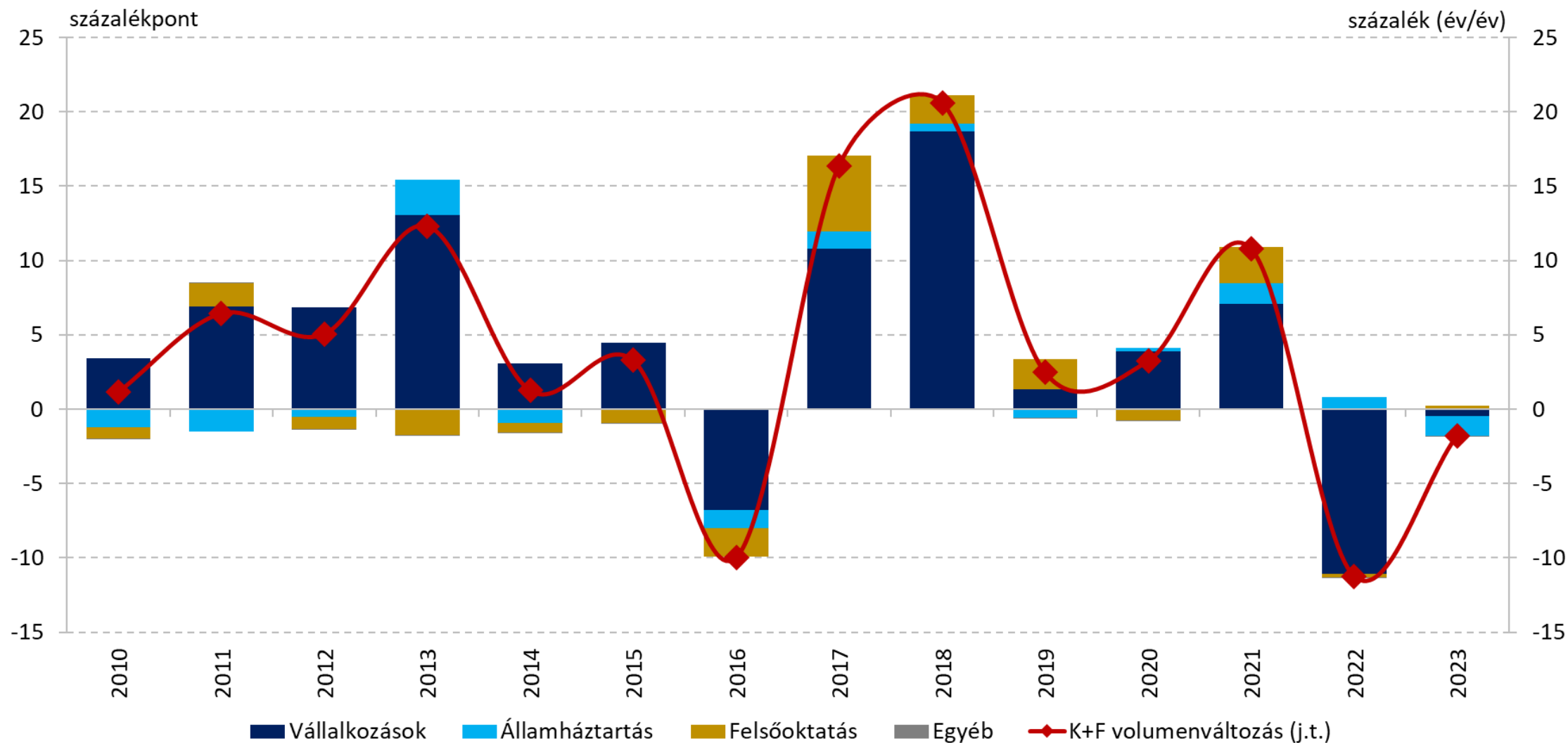

K+F ráfordítások a GDP arányában a V4 országokban és az EU-ban (2010-2023)

A szellemi tulajdont képező termékekbe történő beruházás a GDP százalékában a V4 országokban és az EU-ban (2010-2024)

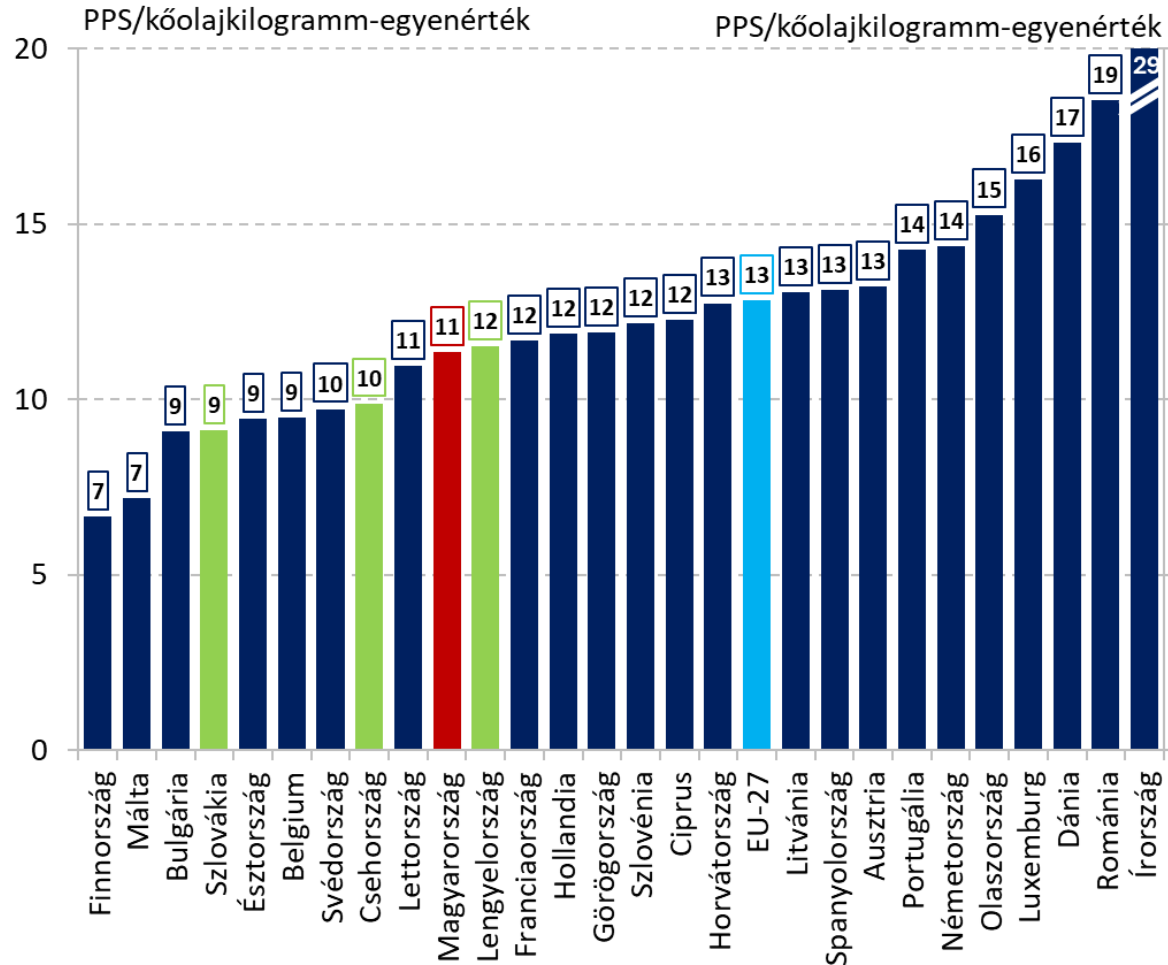
A MAGYAR K+F RÁFORDÍTÁSOK ENERGIAVÁLSÁG ALATTI CSÖKKENÉSÉT A VÁLLALATI SEKTOR JELENTŐS KIADÁSCSÖKKENTÉSE OKOZTA

A magyar K+F ráfordítások volumenváltozásához való hozzájárulás szektoronként, és a K+F volumenváltozása (2010-2023)

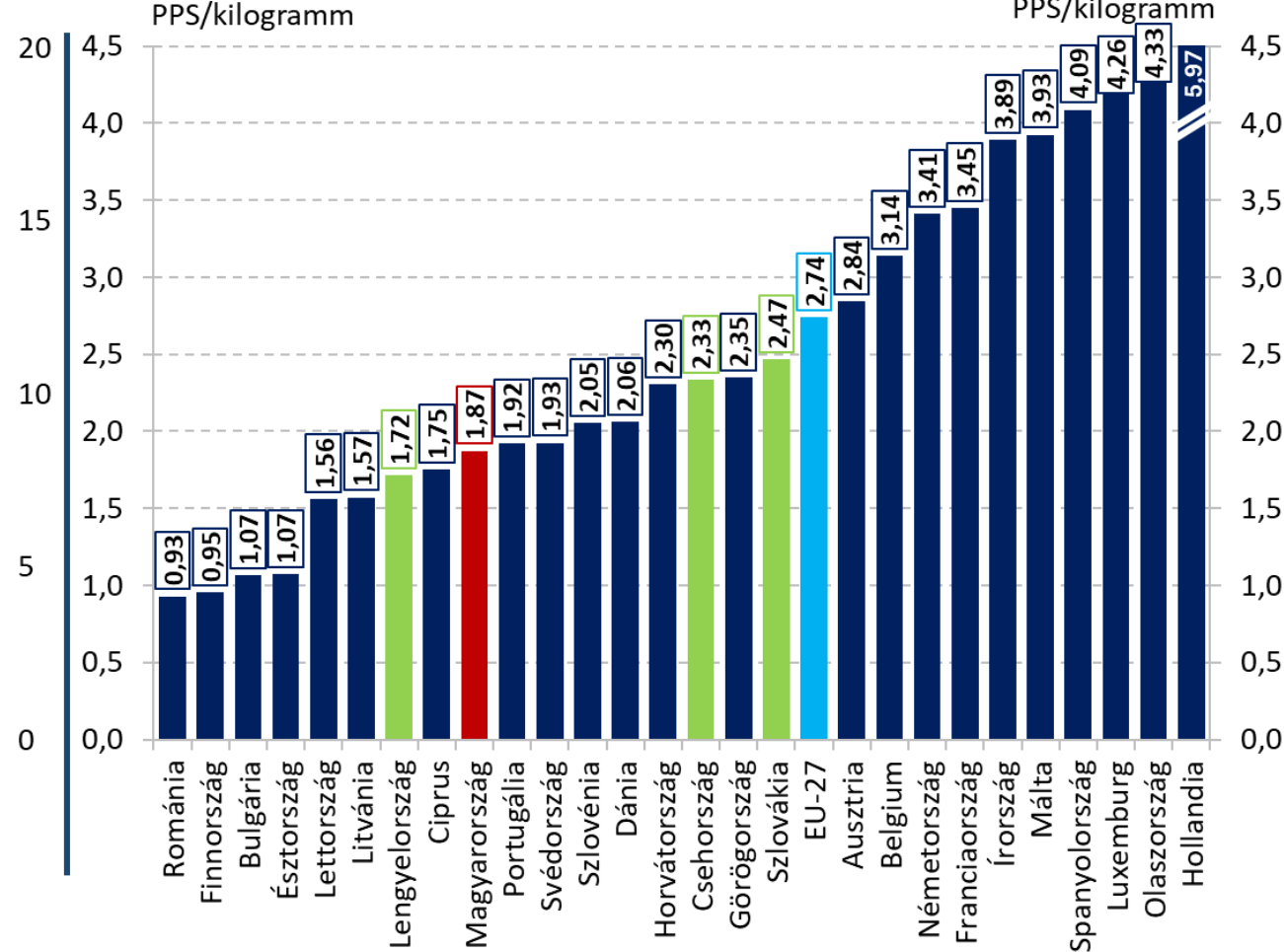
MAGYARORSZÁG ENERGIA- ÉS ERŐFORRÁS INTENZÍVEBB AZ EU ÁTLAGÁNÁL, RÉGIÓS ÖSSZEHASONLÍTÁSBAN PEDIG KÖZEPES

Energia-termelékenység

A vásárlóerő-paritáson számolt GDP (PPS) a bruttó rendelkezésre álló energia* arányában (2023)

Erőforrás-termelékenység

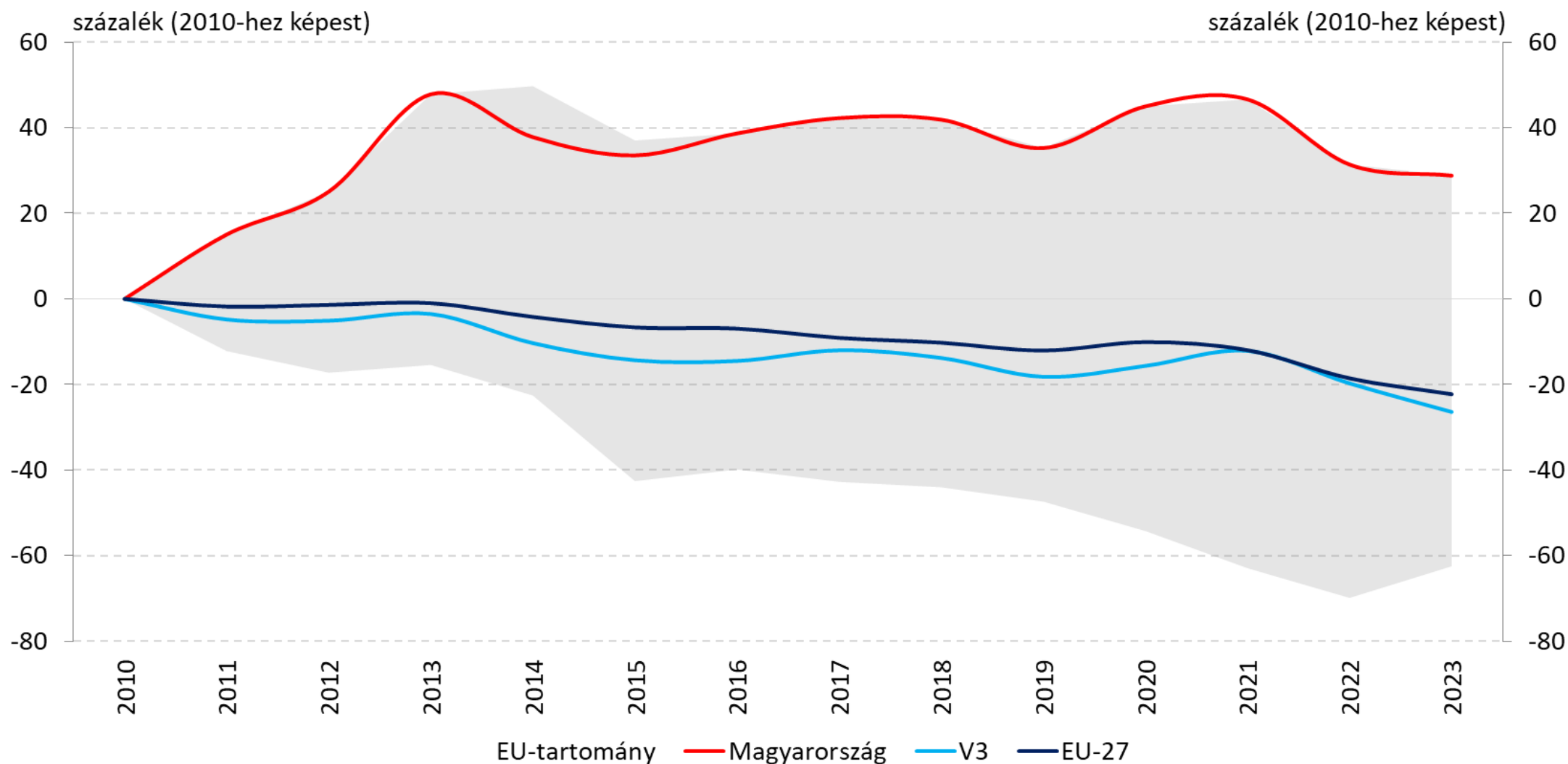
A vásárlóerő-paritáson számolt GDP (PPS) a belföldi anyagfelhasználás** arányában (2023)

Forrás: Eurostat

Megjegyzés: *a bruttó rendelkezésre álló energia az adott ország teljes igényének kielégítéséhez szükséges energiamennyiség.

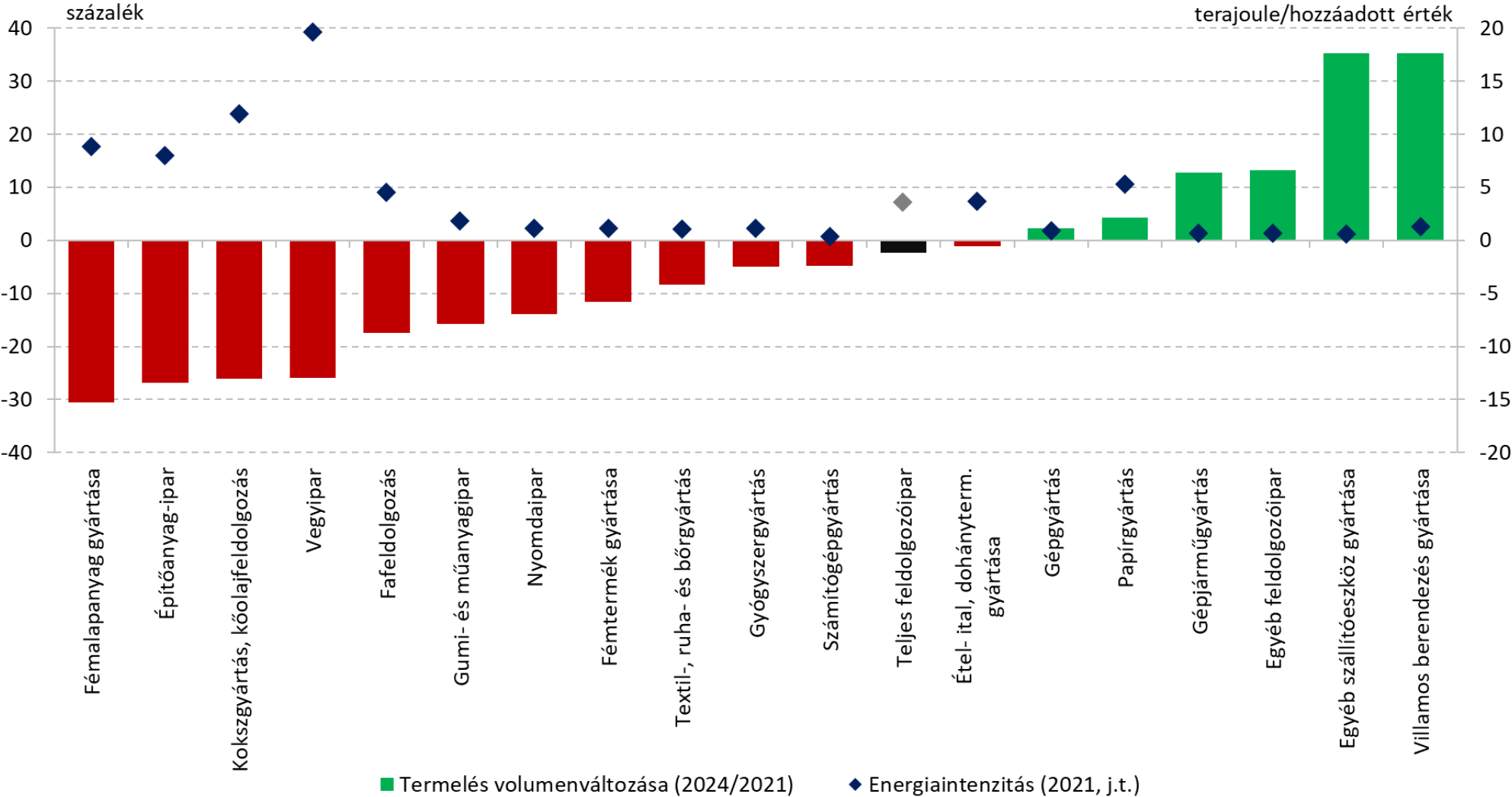
**felhasznált hazai kitermelés + import – export.

A MAGYAR IPAR ENERGIAINTENZITÁSA JELENTŐSEN EMELKEDETT 2010-HEZ KÉPEST, EZZEL SZEMBEN AZ EU-BAN CSÖKKENŐ TREND VOLT JELLEMZŐ

Az ipar energiaszükségletének változása 2010-hez képest (2010-2023)

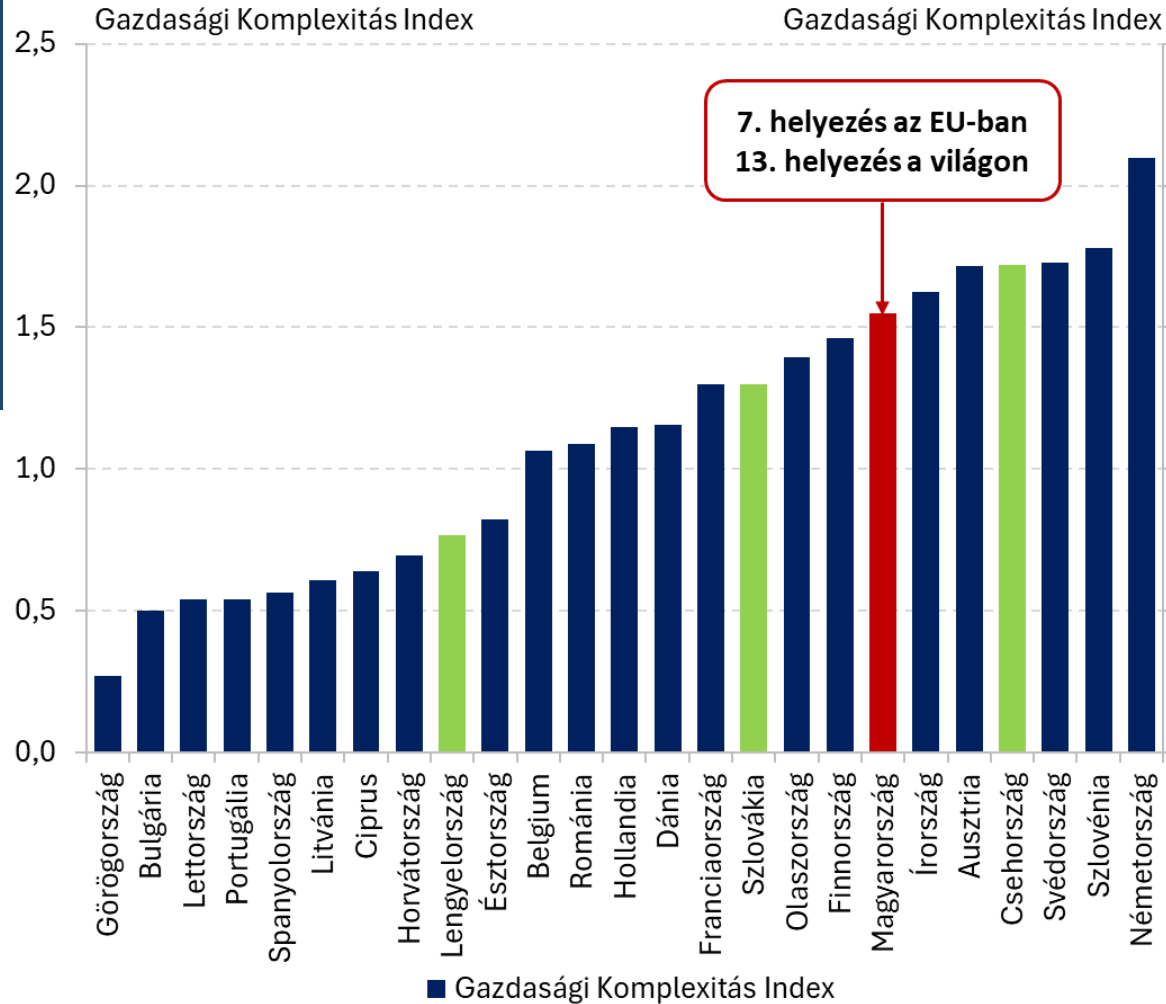
AZ ENERGIAVÁLSÁGOT KÖVETŐEN JELENTŐSEN CSÖKKENT A MAGAS ENERGIAINTENZITÁSÚ FELDOLGOZÓIPARI ALÁGAZATOK TERMELÉSI VOLUMENE MAGYARORSZÁGON

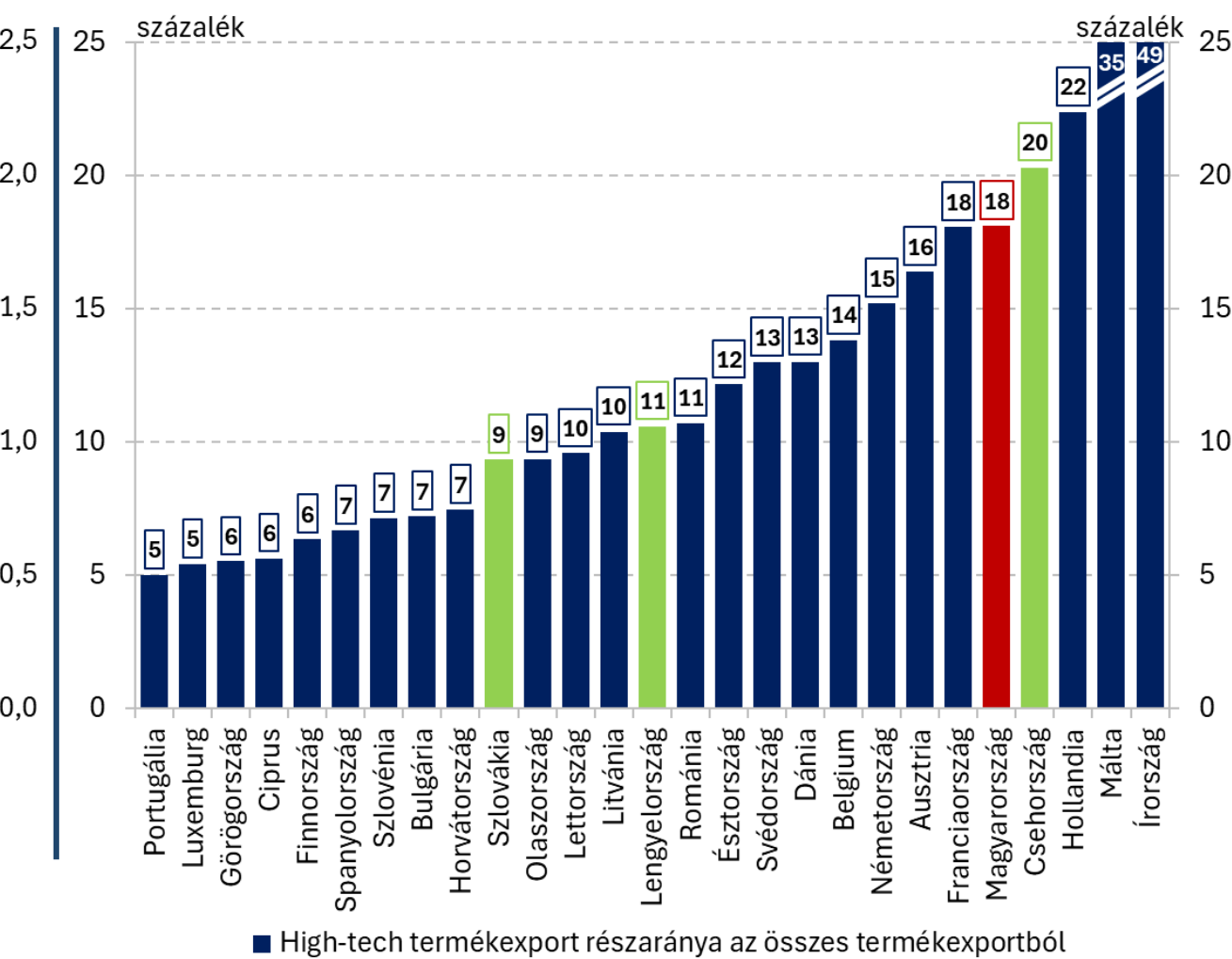
Energiaintenzitás
=
Ágazat nettó hazai
energiafelhasználása
(TJ)
÷
Hozzáadott érték
(millió forint)

Az ipari termelés volumenváltozása és az energiasűrűség a feldolgozóipari alágazatokban Magyarországon (2021-2024)

A MAGYAR FELDOLGOZÓIPAR VERSENYKÉPESSÉGÉT JELZI, HOGY A TERMÉKEXPORTBAN MAGAS A KOMPLEX, HIGH-TECH ÁRUK RÉSZARÁNYA...

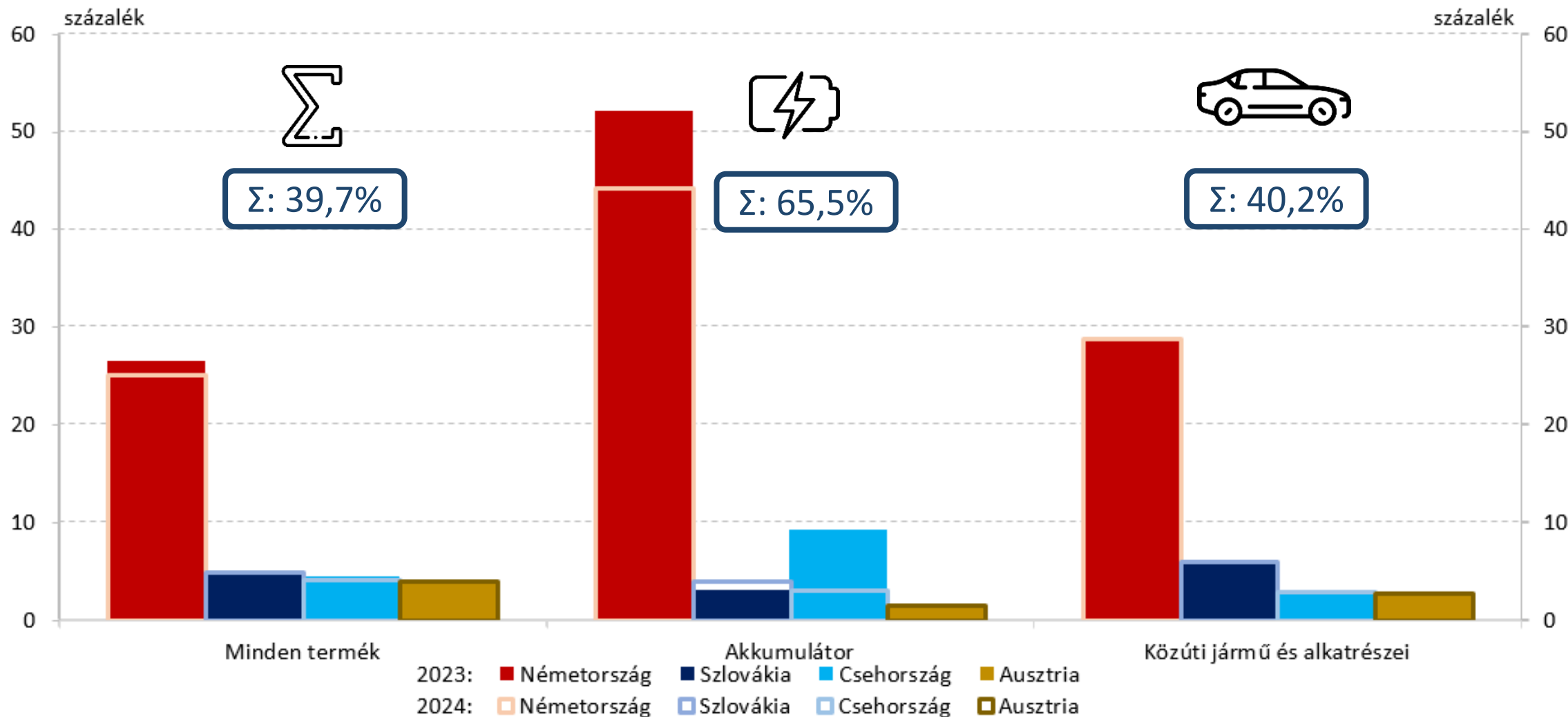
A termékexport diverzifikáltságát és komplexitását mérő Gazdasági Komplexitás Index az EU tagállamaiban* (2023)

A high-tech termékek részaránya a teljes termékexportból az EU tagállamaiban (2024)

Forrás: Harvard Growth Lab, Eurostat
*Megjegyzés: Luxemburg és Málta nélkül.

...AZONBAN A FELDOLGOZÓIPAR KULCSÁGAZATAINAK EXPORTJA ERŐSEN FÜGG A GYENGÉLKEDŐ NÉMETORSZÁGTÓL ÉS A KÖRNYEZŐ ORSZÁGOKTÓL

Egyes országok részesedése Magyarország teljes termékexportjából, akkumulátorexportjából, közúti jármű és alkatrészei exportjából 2023-ban

Forrás: KSH

Megjegyzés: Az akkumulátor a 8507-es, a közúti jármű és alkatrészei a 87-es KN kódhoz tartozó termékeket tartalmazzák.

A MAGYAR GAZDASÁGPOLITIKA TÖBB PILLÉREN KERESZTÜL IS TÁMOGATJA A TERMELÉKENYSÉG NÖVEKEDÉSÉT

A kkv-k és nagyvállalatok közötti dualitás csökkentése

A magyar kormány a **Demján Sándor Program** keretein belül kiemelten támogatja a **hazai kkv-kat kapacitásbővítő, digitalizációs, energiahatékonysági, valamint átfogó vállalkozásfejlesztési beruházásaik megvalósításában**. A program célja a **kkv-k méretének és teljes exporton belüli részarányának, valamint digitalizáltságának megduplázása és ezáltal a kkv-k és nagyvállalatok közötti termelékenységi rés csökkentése**.

Energiabiztonság erősítése

A kormány politikájának meghatározó eleme a **hazai energiabiztonság erősítése**, amelyhez elengedhetetlen az energiatermelési kapacitások bővítése. A kormány ennek érdekében kiemelten támogatja a **zöld átállást elősegítő beruházásokat**, különösen a napenergia hasznosítását, emellett elkötelezett a **Paksi Atomerőmű jelenleg működő blokkjainak üzemidő-hosszabbítása és a Paks II. beruházás megvalósítása** mellett. A stabil és kiszámítható ellátás biztosítása érdekében emellett a kormány folyamatosan törekszik az **energiahordozók beszerzési forrásainak diverzifikálására**, ezzel csökkentve a külső kitettséget, és erősítve a gazdaság ellenállóképességét.

Reálbérenövekedés fenntartása

A teljes foglalkoztatás fenntartása mellett a **magyar kormány kiemelt gazdaságpolitikai céljai közé tartozik a reálbérenövekedés fenntartása**, a bérek vásárlóerejének növelése. A **bérenövekedés alapjának hosszú távon a termelékenység növekedésének kell lennie**, azonban nemzetközi kutatások bizonyítják, hogy **önmagában a bérenövekedés is képes lehet a termelékenység növelésére** több tényezőkön keresztül. Egy egészséges ütemű, **kiszámítható bérenövekedés a vállalatokat is a termelékenység folyamatos növelésére ösztönzi**.

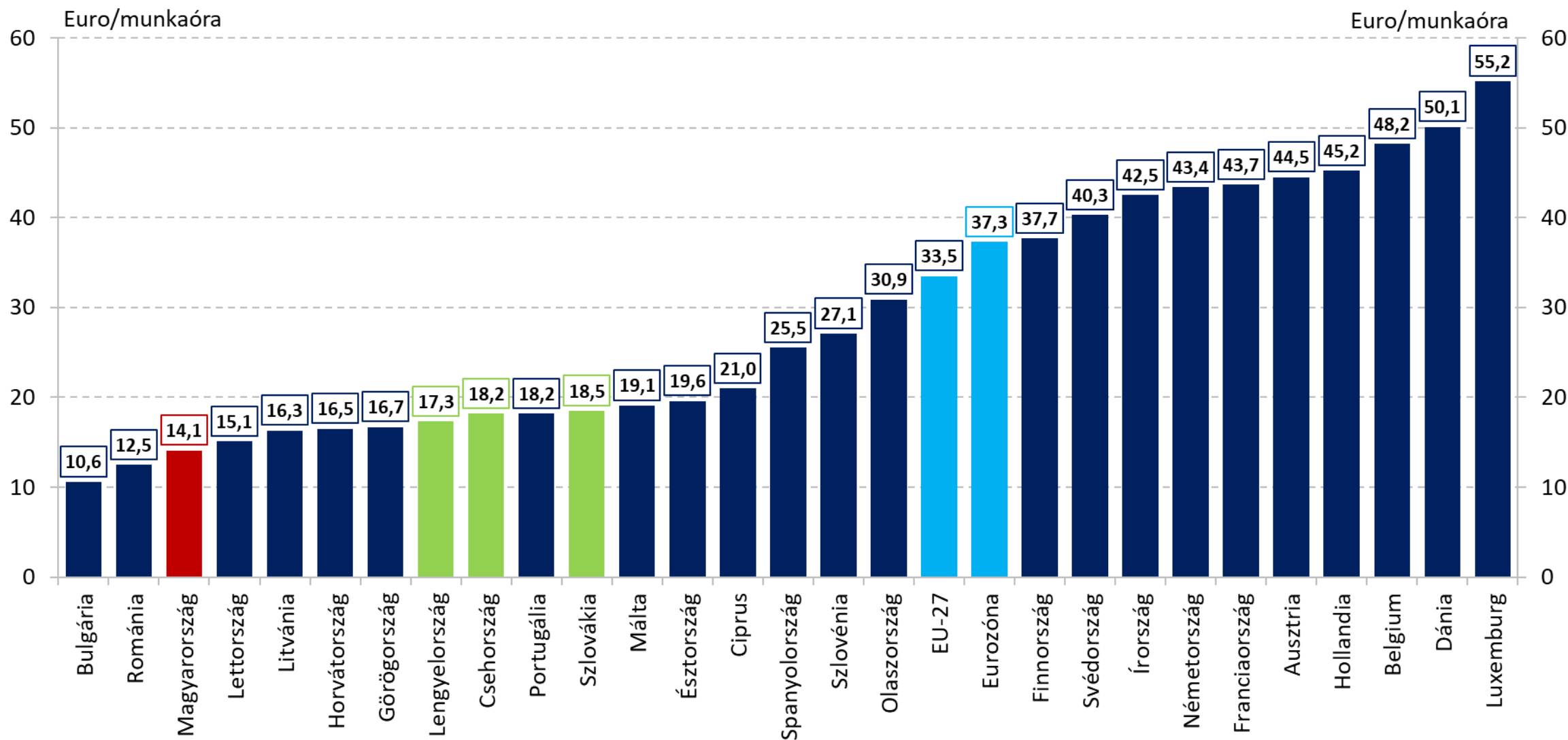

- I. Kiemelt cél a magyar gazdaság termelékenységének növelése
- II. **Az egészséges ütemű béremelkedés képes növelni a termelékenységet**

A KLASSZIKUS KÖZGAZDASÁGTAN SZERINT A TERMELÉKENYSÉG NÖVEKEDÉSE TEREMTI MEG A BÉREMELÉSEK LEHETŐSÉGÉT, AZONBAN A FORDÍTOTT IRÁNYÚ KAPCSOLAT KEVÉSBÉ EVIDENS

A MAGYAR EURÓBAN SZÁMÍTOTT MUNKAERŐKÖLTSÉG SZINTJE TOVÁBBRA IS A LEGALACSONYABBAK KÖZÖTT VAN AZ EU-BAN

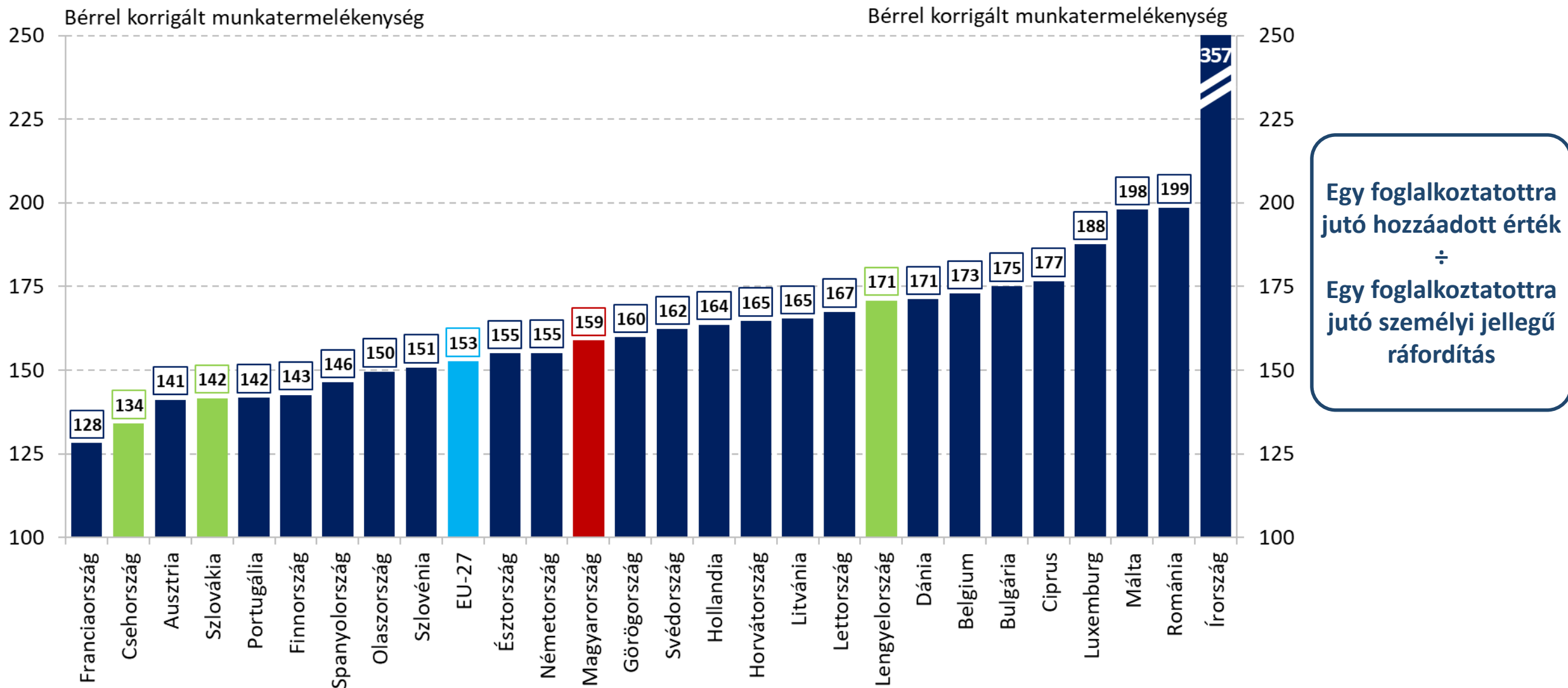

Átlagos óránkénti munkaerőköltségek az EU tagállamaiban (2024)

Forrás: Eurostat

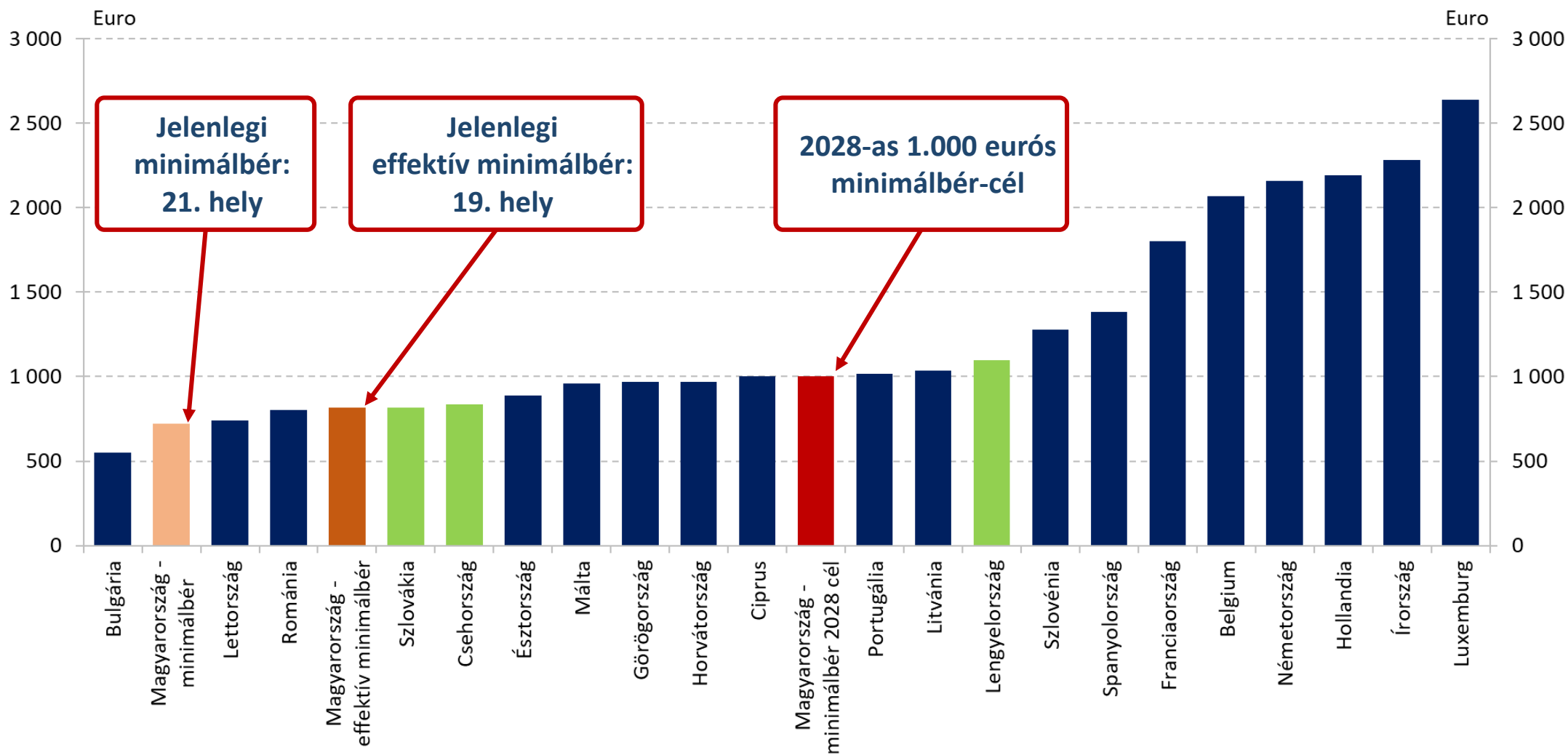
Megjegyzés: Az adat a legalább 10 főt foglalkoztató vállalatokra vonatkozik. B-S nemzetgazdasági ágak, kivéve O.

A HOZZÁADOTT ÉRTÉK BÉRKÖLTSÉGEKHEZ VISZONYÍTOTT ARÁNYA MAGYARORSZÁGON MEGHALADJA AZ EU ÁTLAGÁT, A TAGÁLLAMOK RANGSORÁBAN A KÖZÉPMEZŐNYBEN VAN

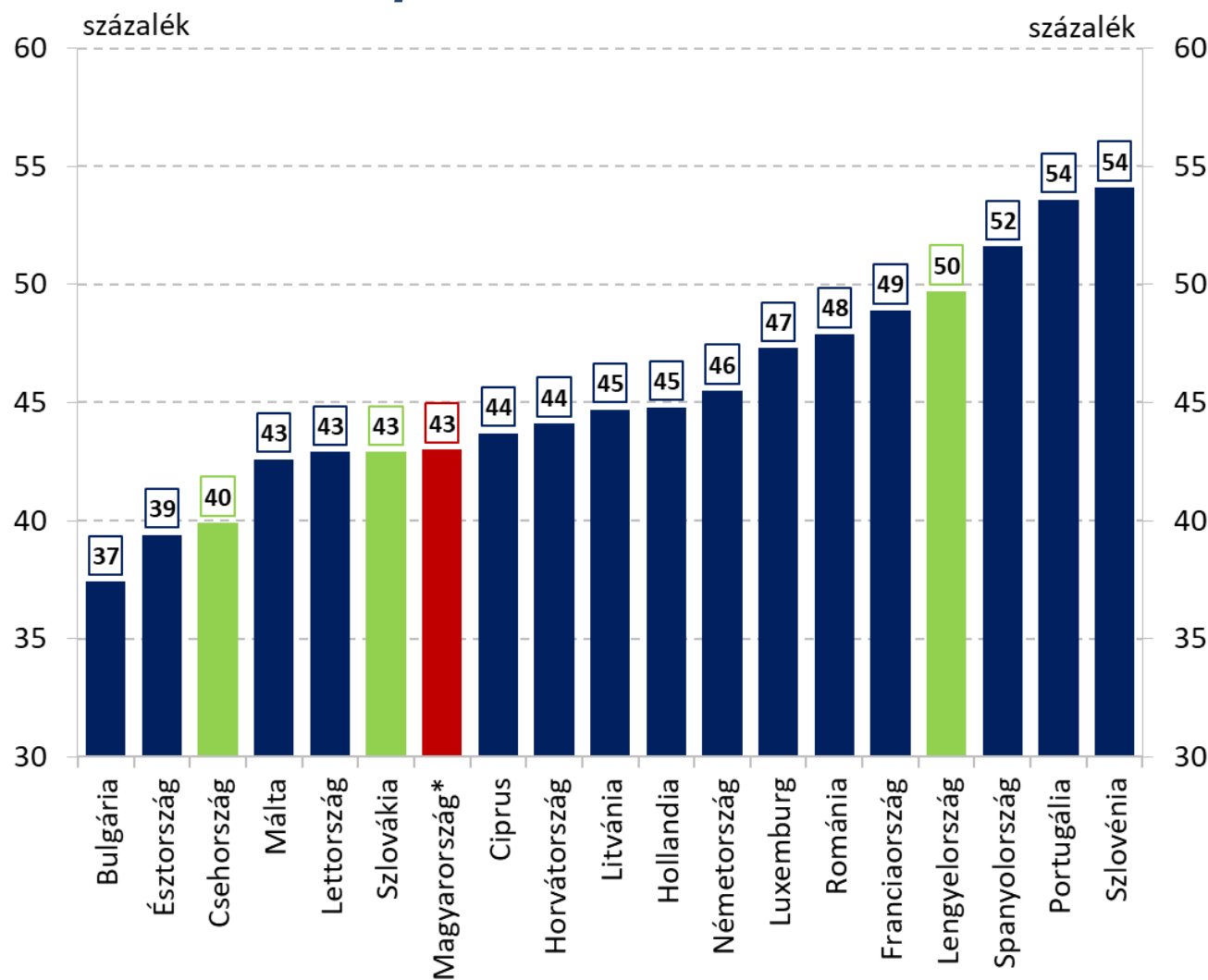
A bérekkel korrigált munkatermelékenység az EU tagállamaiban (2022)

AZ EFFEKTÍV MINIMÁLBÉR EURÓBAN SZÁMOLT ÖSSZEGE ALAPJÁN MAGYARORSZÁG AZ EU-BAN JELENLEG A 19. HELYET FOGLALJA EL

A magyar minimálbér, effektív minimálbér illetve a többi EU-s tagállam minimálbére euróban kifejezve 2025 első félévében, és a 2028-as magyar minimálbér-cél

NEM KELL FÉLNI A MINIMÁLBÉR EMELÉSÉTŐL: HA ELÉRI A RENDSZERES ÁTLAGKERESET 50 SZÁZALÉKÁT, AZ IS CSAK LEGFELJEBB MINIMÁLIS KOCKÁZATOT JELENT

A minimálbér a havi bruttó átlagkeresethez viszonyítva az EU egyes tagállamaiban (2023)

Minimálbér az átlagbér arányában

A munkaadók, munkavállalók és a Kormány közötti hároméves bérmegállapodás alapján **2027-re a minimálbér a rendszeres bruttó átlagkereset 50 százalékára emelkedik.**

A kutatók szerint az átlag 50 százalékához közeli minimálbér nem csökkenti érdemben a foglalkoztatottságot, és **legrosszabb esetben is csak minimális kockázatot jelent.**

Több uniós országban a minimálbér már most is meghaladja vagy megközelíti az adott ország átlagbérének 50 százalékát, és egy **európai uniós irányelv is előírja a megfelelő minimálbér nyújtását**, mely az irányelv ajánlása szerint alapulhat például azon, **hogy a minimálbérnek el kell érnie az átlagbér 50 százalékát.**

Forrás: Eurostat, NGM, Lindner et al., Ahlfeldt et al.

*Megjegyzés: az ábrán a magyar minimálbér a B-S nemzetgazdasági ágak legalább 5 főt foglalkoztató vállalatainál teljes munkaidőben alkalmazásban állók rendszeres bruttó átlagkeresetéhez van viszonyítva.

EMPIRIKUS TANULMÁNYOK IGAZOLJÁK, HOGY A MINIMÁLBÉR EMELÉSE TÖBB TÉNYEZŐN KERESZTÜL IS JAVÍTHATJA A TERMELÉKENYSÉGET

A megfelelően meghatározott minimálbér-emelés nem a foglalkoztatottságot, hanem csupán a **munkaerő termelékenysége és a bérek közötti rést csökkenti**.

A termelékenység nem egy fix tényező. A magasabb minimálbér nemcsak a **munkavállalókat ösztönzi jobb teljesítményre**, hanem a **vállalatokat is hatékonyabb folyamatok és optimálisabb működés kialakítására készíti**, ezáltal növelve a termelékenységet.

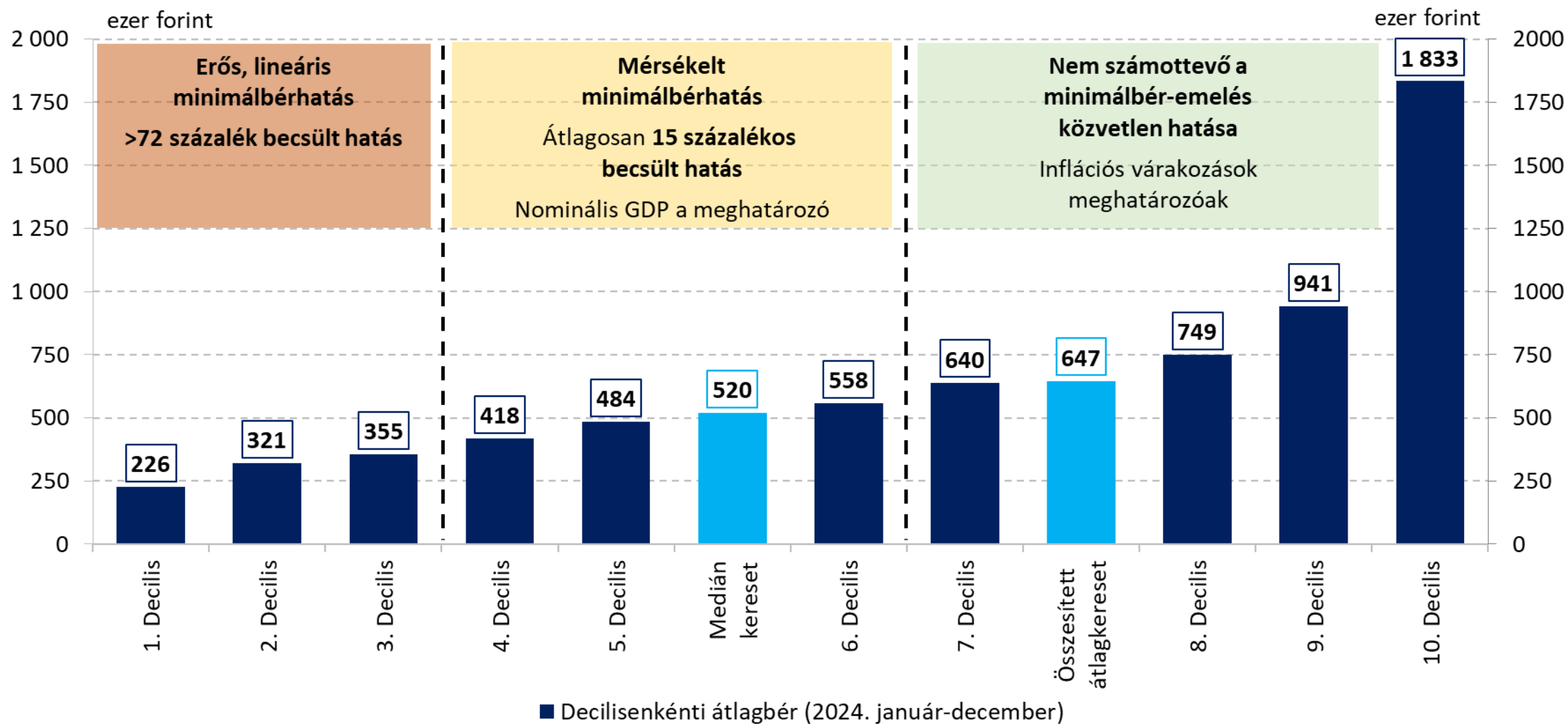

A minimálbér növekedése **csökkenti a munkavállalói fluktuációt**, mérsékelve a vállalatok képzési és betanítási költségeit, ami végső soron szintén **javítja a hatékonyságot**.

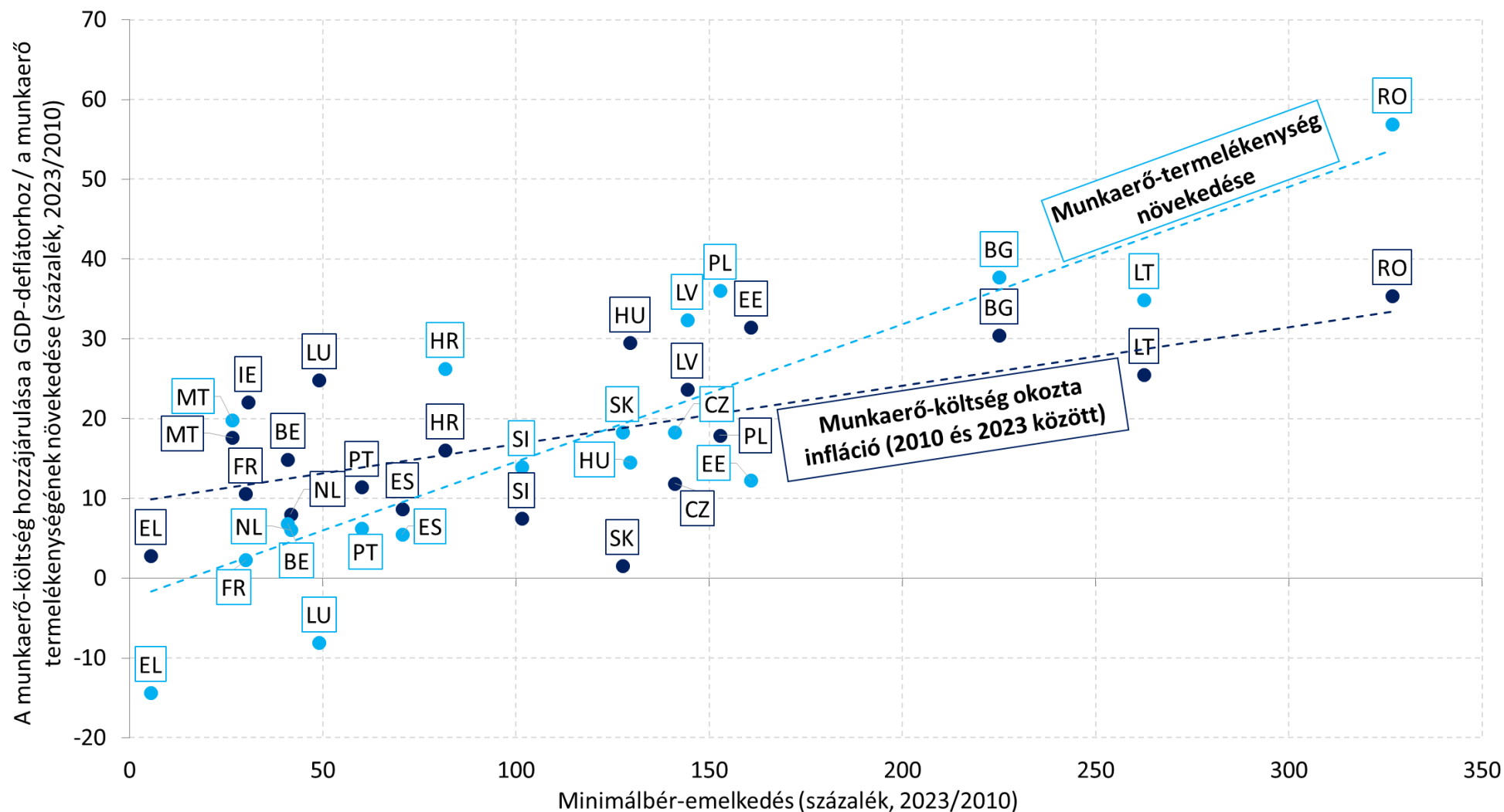
A hatékonyabb, magasabb béreket kínáló vállalatok képesek felvenni azokat a munkavállalókat, akiket a minimálbér-emelkedés miatt csődbe jutó vagy leépítő cégek elbocsátanak. **Csak a leggyengébb vállalkozások szorulnak ki**, miközben a versenyképesebb, eleve magasabb béreket fizető cégek könnyen integrálják a munkaerőt, így **a foglalkoztatási szint a bérek emelkedése ellenére is stabil marad**.

A MINIMÁLBÉR-EMELÉS HATÁSA 20-30 SZÁZALÉKBAN CSOROG ÁT AZ ORSZÁGOS ÁTLAGBÉRBE

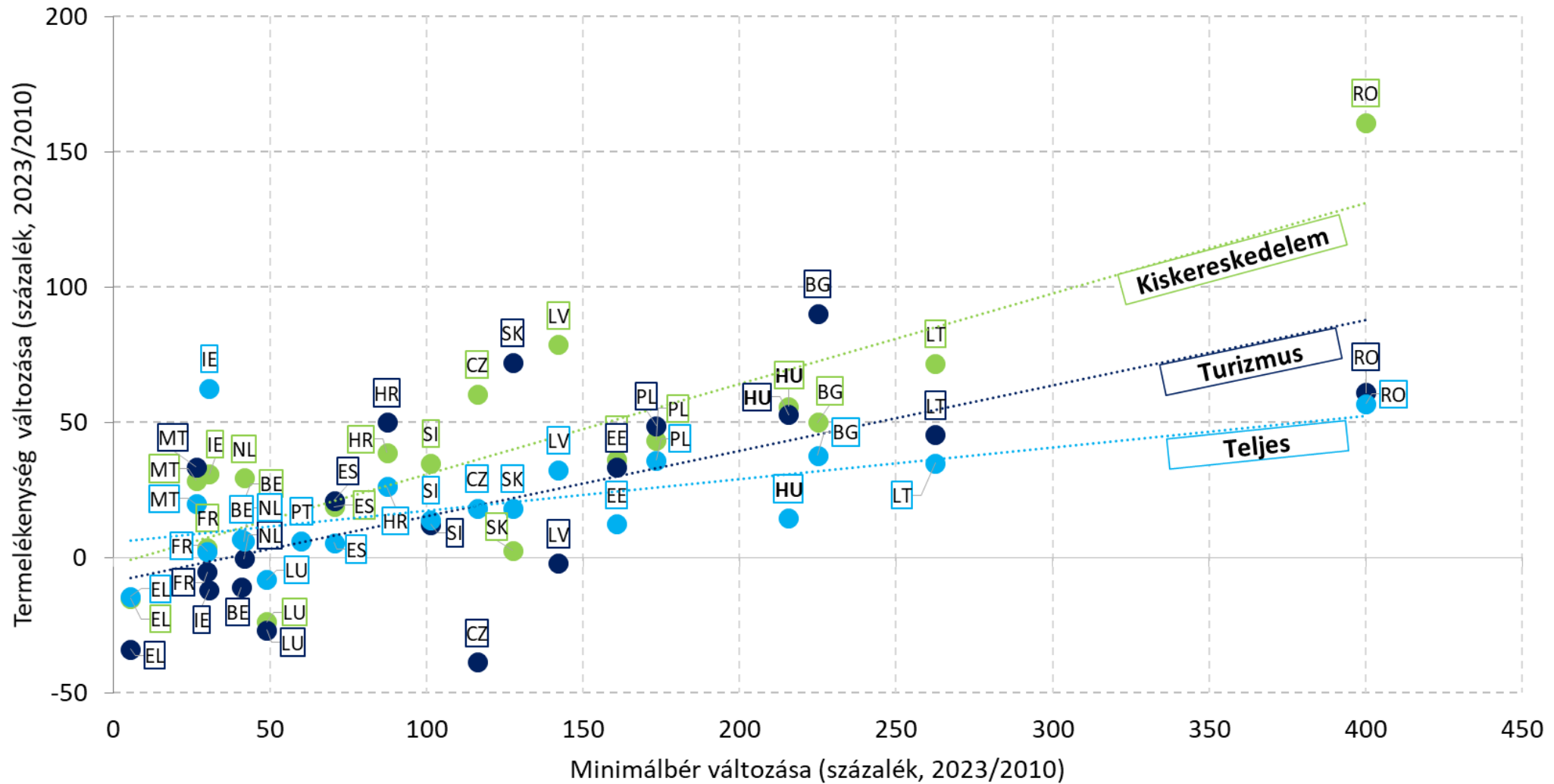
A decilisenkénti és az összesített átlagbér, illetve a mediánbér forintban 2024-ben, továbbá a minimálbér-emelés hatása az egyes jövedelmi decilisek szerint Magyarországon

AZ EMPIRIKUS ADATOK SZERINT A MINIMÁLBÉR-EMELÉS NAGYOBB MÉRTÉKBEN NÖVELI A TERMELÉKENYSÉGET, MINT AMENNYIRE BÉRKÖLTSÉG-ALAPÚ INFLÁCIÓT GERJESZT

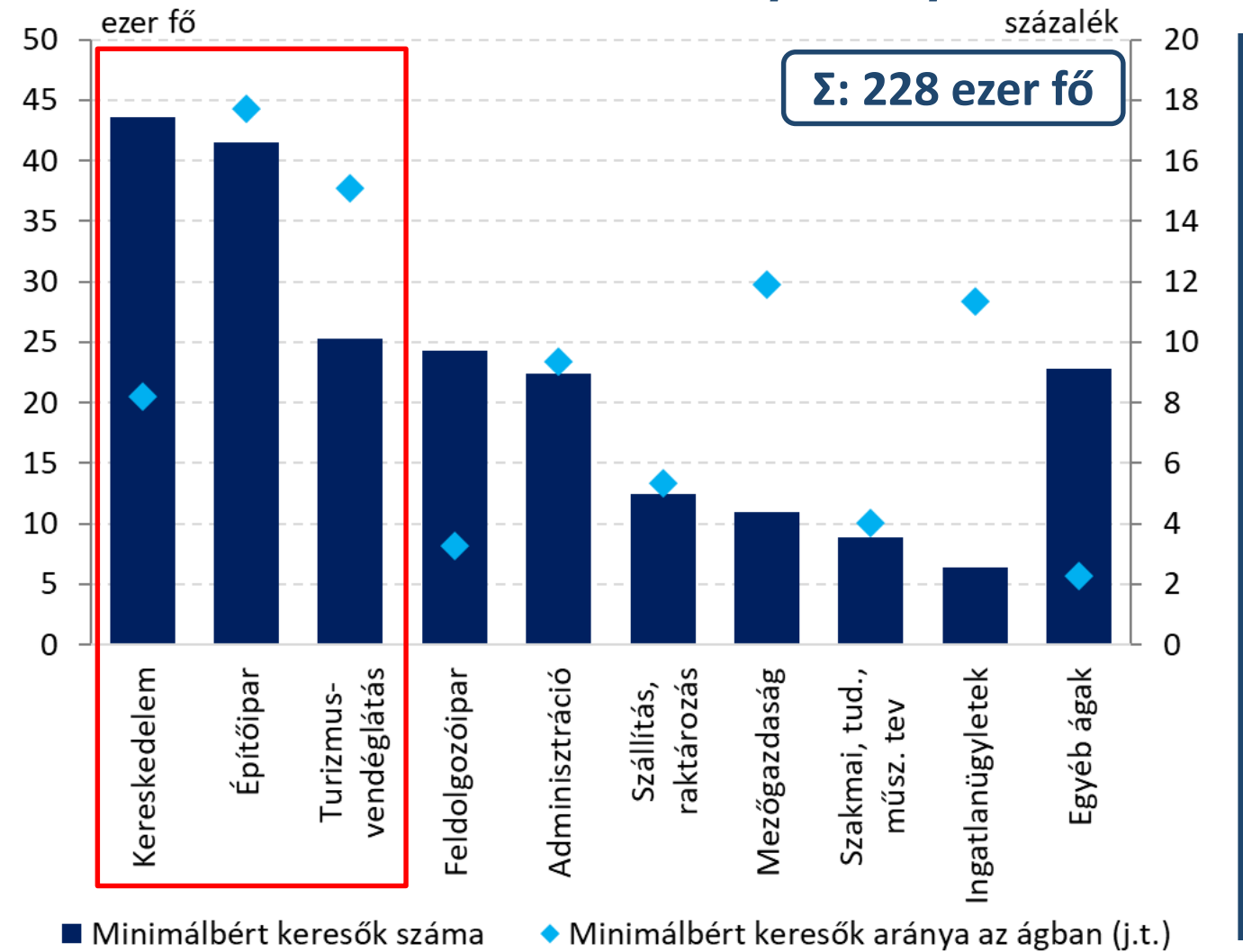
A minimálbér növekedése, a munkaerő-költség hozzájárulása a GDP-deflátorhoz és a munkaerő-termelékenység növekedése az EU országokban (2023/2010)

A MINIMÁLBÉR NÖVEKEDÉSE LEGINKÁBB AZOKBAN AZ ÁGAZATOKBAN FOKOZZA A TERMELÉKENYSÉGET, AHOL A KISKERESETŰ MUNKAVÁLLALÓK ARÁNYA MAGAS

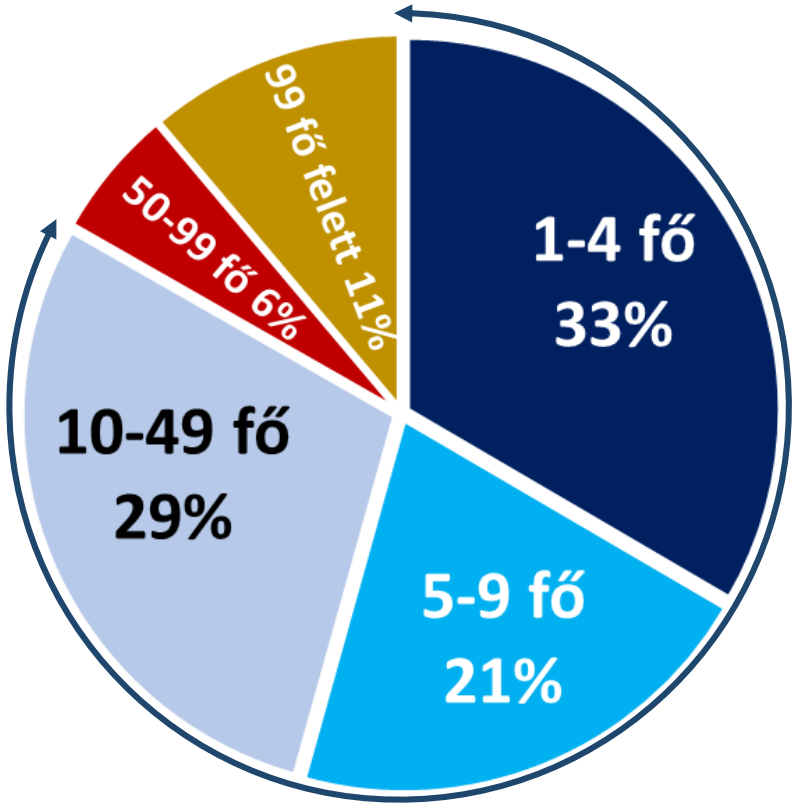

A minimálbér és a munkaóránkénti reáltermelékenység változása ágazonként az EU országaiban (2023/2010)

A MINIMÁLBÉRT KERESŐK FŐKÉNT A KERESKEDELEMBEN, ÉPÍTŐIPARBAN, TURIZMUS- VENDÉGLÁTÁSBAN DOLGOZNAK, TÖBB, MINT HÁROMNEGYEDÜK 50 FŐ ALATTI CÉGEKNÉL

A minimálbért keresők száma és aránya az összes alkalmazásban állóhoz képest nemzetgazdasági áganként (2024)

A minimálbéresek 83 százaléka 50 fő alatti vállalkozásnál dolgozik

A minimálbért keresők megoszlása az alkalmazó vállalat állományi létszáma szerint (2024)

A MEGFELELŐEN MEGVÁLASZTOTT, A GAZDASÁG FUNDAMENTUMAI ÁLTAL TÁMOGATOTT BÉREMELKEDÉS KÉPES NÖVELNI A TERMELÉKENYSÉGET

EU-s összehasonlításban még mindig alacsonyak a magyar bérköltségek

Mind a magyar bérköltség, mind a minimálbér a legalacsonyabbak között van EU-s összehasonlításban, a bérrel korrigált munkatermelékenység viszont magasabb az EU átlagánál. **A minimálbérek folyamatos és dinamikus növekedése tapasztalható az EU számos országában,** főként a megfelelő szintű minimálbért előíró európai uniós irányelv végrehajtása miatt.

A minimálbér-emelés növelheti a vállalkozások termelékenységét

Nemzetközi kutatások és empirikus adatok is igazolják, hogy a minimálbér növekedése – megfelelően megválasztott emelés mellett - **növelheti a termelékenységet a jobb teljesítményre való ösztönzésen és a munkavállalói fluktuáció csökkentésén keresztül.** A minimálbér-emelés **elsősorban azokban az ágazatokban járul hozzá a termelékenység növekedéséhez,** ahol magas a kiskeresetű dolgozók aránya és jellemzően **alacsony a munkatermelékenység, vagyis ahol a legnagyobb szükség van a fejlesztésre.**

A béremeléseknek igazodnia kell a gazdaság teljesítőképességéhez

A magyar kormány kiemelt célja a reálbérnövekedés fenntartása, valamint a minimálbér rendszeres bruttó átlagkeresethez viszonyított arányának 50 százalékra emelése 2027-re. A megfelelő ütemű és a gazdaság teljesítőképességét figyelembe vevő minimálbér-emelés **érdekében a kormány folyamatosan figyeli a munkaerőpiaci folyamatokat és nyitott a vállalati szektor visszajelzéseire.** Fontos szempont, hogy **a bérek emelkedése ösztönözze a termelékenység növelését,** ugyanakkor hagyjon teret az alkalmazkodásra, **ne szakadjon el a gazdaság fundamentumaitól.**

Nemzetgazdasági Minisztérium

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!